

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**ÚLOHA ZDRAVOTNICKÉ ZÁCHRANNÉ SLUŽBY
V INTEGROVANÉM ZÁCHRANNÉM SYSTÉMU**

Autor práce: Bednářová Šárka

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: Mgr. Ivana Turková

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2016

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce paní Mgr. Ivaně Turkové, za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

BEDNÁŘOVÁ, Š. *Úloha zdravotnické záchranné služby v integrovaném záchranném systému : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2016. 67 s. Vedoucí bakalářské práce : Mgr. Ivana Turková.

Klíčová slova: integrovaný záchranný systém, zdravotnická záchranná služba, krizová připravenost zdravotnictví, mimořádná situace, záchranné a likvidační práce

Bakalářská práce pojednává o zdravotnické záchranné službě. Cílem bakalářské práce je zjistit povědomí veřejnosti o činnosti zdravotnické záchranné službě. Vedlejším cílem je popsat činnost zdravotnické záchranné služby v rámci integrovaného záchranného systému.

Teoretická část práce popisuje na základě analýzy platné legislativy a odborné literatury činnost integrovaného záchranného systému, a jeho základních složek, který slouží všeobecné veřejnosti a všem institucím jako vnitrostátní ochranné opatření. Práce podkryvá zejména náplň zdravotnické záchranné služby a její úlohu v integrovaném záchranném systému. Dále popisuje krizovou připravenost zdravotnictví na mimořádné situace, kterou je míněna reakce na vzniklé situace, které působí škodlivě na život a zdraví obyvatel.

ABSTRACT

BEDNÁŘOVÁ, Š. *Role of Paramedic Service in Integrated Rescue System : a bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2016. 67 pp.
Supervisor : Mgr. Ivana Turková.

Key words: integrated rescue system, paramedic service, emergency preparedness of healthcare system, emergency, rescue and liquidation service

The bachelor thesis deals with paramedic service. The goal of the bachelor thesis is to find out the public awareness of activities of paramedic service. The side goal is to describe the activities of paramedic service within the frame of integrated rescue system.

The theoretical part describes, based on the analysis of valid legislation and professional textbooks, the activities of integrated rescue system and its basic parts. Integrated rescue system serves the wide public and all the institutions as an inner-state protection measure. The bachelor thesis shows the tasks of paramedic service mainly, and its role within integrated rescue system. Further on it describes the emergency preparedness of healthcare system, the respond to such situations, having a harmful impact on lives and health of citizens, is meant by that.

Obsah

Úvod	8
1 Cíl a metodika bakalářské práce	9
2 Integrovaný záchranný systém	10
2.1 Základní složky IZS	11
2.1.1 Hasičský záchranný sbor České republiky	11
2.1.2 Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany	11
2.1.3 Zdravotnická záchranná služba	13
2.1.4 Policie České republiky	14
2.2 Ostatní složky IZS	14
2.2.1 Úrovně řízení záchranných a likvidačních prací složek IZS	15
2.2.2 Operační střediska IZS	16
2.2.3 Zásady spolupráce operačních středisek základních složek IZS	16
3 Zdravotnická záchranná služba	18
3.1 Poskytovatel zdravotnické záchranné služby	18
3.2 Historie zdravotnické záchranné služby	19
3.3 Činnost zdravotnické záchranné služby	20
3.3.1 Dostupnost zdravotnické záchranné služby	21
3.4 Zdravotnického zařízení poskytovatele zdravotnické záchranné služby	23
3.4.1 Pracoviště krizové připravenosti	23
3.4.3 Zdravotnické operační středisko a pomocné operační středisko	25
3.4.4 Výjezdové skupiny a základny	27
3.5 Specifické výjezdové skupiny	31
3.5.1 Vodní výjezdové skupiny	31
3.5.2 Horská služba	33
4 Krizová připravenost zdravotnictví na mimořádné situace	35
4.1 Legislativní zdroje krizové připravenosti	35
4.2 Krizové řízení	35
4.2.1 Orgány krizového řízení	36
4.3 Krizový plán	37

4.3.1	Plány krizové připravenosti.....	37
4.4	Havarijní plánování	38
4.1	Postup řešení krizových situací hromadného postižení v přednemocniční a v časné nemocniční fázi na území ČR.....	39
4.1.1	Zdravotnictví při mimořádných událostech	39
4.1.2	Postup ZZS při řešení HPZ v přednemocniční fázi	39
4.1.3	Aktivace traumatologických plánů ZZS	40
4.1.4	Vedoucí lékař zásahu a potřebná součinnost složek integrovaného záchranného systému při řešení hromadného postižení zdraví.....	41
4.1.5	Třídění raněných a postižených při hromadných neštěstích a katastrofách .	43
4.2	Výuka a výcvik záchranářů	43
5	Výzkum	46
5.1	Dotazníkové šetření	46
5.2	Výsledky dotazníkového šetření.....	47
Závěr	57
Seznam použitých zdrojů	59
Seznam zkratk	62
Seznam grafů	63
Seznam příloh	64
Přílohy	65

Úvod

Téma bakalářské práce „Úloha zdravotnické záchranné služby v integrovaném záchranném systému“ bylo zvoleno proto, aby mapovalo povědomí veřejnosti o zdravotnické záchranné službě.

Zdravotnická záchranná služba je nedílnou součástí integrovaného záchranného systému, jež se podílí na záchranných a likvidačních pracích, zejména na záchrane osob dle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. Kromě zdravotnické záchranné služby patří k základním složkám i Hasičský záchranný sbor České republiky, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany a Policie České republiky.¹

Integrovaný záchranný systém slouží všeobecné veřejnosti a institucím jako vnitrostátní ochranné opatření. Neodlučitelnou součástí všech složek integrovaného záchranného systému jsou operační a informační střediska. Tato střediska jsou nepostradatelnou organizační jednotkou, která zajišťuje efektivní přesun jednotlivých složek a jejich vzájemnou spolupráci. Zároveň operační a informační střediska slouží jako příjemci tísňových volání.

Zdravotnická záchranná služba zajišťuje přednemocniční neodkladnou péči obyvatelstvu a její právní úprava vychází ze zákona č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. Zdravotnická záchranná služba poskytuje zejména přednemocniční neodkladnou péči osobám se závažným postižením zdraví nebo v přímém ohrožení života.²

Součástí bakalářské práce je popis krizové připravenosti zdravotnictví na mimořádné situace, tedy reakce na vzniklé situace, kdy dochází k ohrožení na životě a zdraví většího množství obyvatel. Cílem krizové připravenosti zdravotnictví na mimořádné situace je zachovat a chránit právo na život a zdraví i za mimořádných situací, připravit zdravotnictví na mimořádné situace, které by mohly zatížit zdravotnický systém a omezit jeho funkčnost.

Práce bude sloužit jako informativní prostředek určený pro veřejnost o činnosti integrovaného záchranného systému s konkrétním zaměřením na zdravotnickou záchrannou službu.

¹ ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2000, částka 73/2000. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>>.

² ČESKO. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 131/2011. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>>.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Cílem bakalářské práce je zjistit povědomí veřejnosti o činnosti integrovaného záchranného systému se zaměřením na zdravotnickou záchrannou službu. Vedlejším cílem je popsat činnost zdravotnické záchranné služby v rámci integrovaného záchranného systému.

Teoretická část bakalářské práce obsahuje vymezení základních pojmů týkajících se daného tématu. Dále je popsána činnost integrovaného záchranného systému a jeho jednotlivých základních složek, především zdravotnická záchranná služba, Hasičský záchranný sbor České republiky, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany a Policie České republiky. U výše jmenovaných složek integrovaného záchranného systému bude stručně popsána jejich vzájemná spolupráce při vzniklých situacích a jejich náplň práce, která vychází z platné legislativy. V teoretické části práce je také charakterizována činnost zdravotnické záchranné služby, její náplň a její význam pro veřejnost. V další části práce je popis krizové připravenosti zdravotnictví na mimořádné situace a její struktura.

V praktické části práce je prostřednictvím dotazníkového šetření zjišťováno povědomí veřejnosti o činnosti integrovaného záchranného systému se zaměřením na zdravotnickou záchrannou službu. Výsledky dotazníkového šetření jsou graficky znázorněny. Dotazníkové šetření je prováděno a distribuováno široké veřejnosti. Věková hranice respondentů není omezena, dotazníkového šetření se smí zúčastnit kdokoli.

Při zpracování bakalářské práce je využita analýza odborných publikací, internetových zdrojů a legislativních dokumentů, konkrétně zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě a o změně některých zákonů a zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému.

2 Integrovaný záchranný systém

Integrovaný záchranný systém (dále IZS) je efektivní systém vazeb, pravidel spolupráce a koordinace záchranných a bezpečnostních složek, orgánů státní správy a samosprávy, fyzických a právnických osob při společném provádění záchranných a likvidačních prací a přípravě na mimořádné události. Tak aby stručně řečeno „nikdo nebyl opomenut, kdo pomoci může a vzájemně si nikdo z nich nepřekážel.“³

Pro účely zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů se rozumí:⁴

- integrovaným záchranným systémem: koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací,
- mimořádnou událostí: škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací,
- záchrannými pracemi: činnost k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin,
- likvidačními pracemi: činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí,
- ochranou obyvatelstva: plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku.⁵

Z definice integrovaného záchranného systému vyplývá, že IZS jako takový není žádnou institucí či úřadem, nemá žádné budovy, razítka a rozpočty. Teprve při vzniklé mimořádné události a při použití alespoň dvou složek IZS se osoby, které působí samostatně, resp. řídí nějakou složku či její prvek, stávají velitelem zásahu. IZS je systémem práce s nástroji spolupráce a modelovými postupy součinnosti.⁶

³ *Integrovaný záchranný systém* [online]. 2009 [cit. 2015-11-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranný-systém.aspx>>.

⁴ KROUPA, M., ŘÍHA, M. *Integrovaný záchranný systém*. 2. vydání. Praha : Armex, 2006. s. 31. ISBN 80-86795-35-7.

⁵ KROUPA, M., ŘÍHA, M. *Integrovaný záchranný systém*. 2. vydání. Praha : Armex, 2006. s. 31. ISBN 80-86795-35-7.

⁶ MARTÍNEK, B., TVRDEK, J. *Základy integrovaného záchranného systému*. Praha : Policejní akademie České republiky v Praze, 2010. s. 50. ISBN 978-80-7251-338-3.

Integrovaný záchranný systém vymezuje zákon č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. Integrovaný záchranný systém vznikl jako potřeba každodenní spolupráce hasičů, zdravotníků, policie a dalších složek při řešení mimořádných událostí (požárů, havárií, dopravních nehod, atd.). Vždy, když bylo nutné spolupracovat při řešení větší události, vždy byl zájem spolupracovat a využívat to, s kým se spolupracuje, pro dosažení rychlé a účinné záchrany nebo likvidace mimořádné události. Spolupráce na místě zásahu uvedených složek v nějaké formě existovala vždy. Avšak odlišná pracovní náplň i pravomoci jednotlivých složek zakládaly a zakládají nutnost určité koordinace postupů.⁷

2.1 Základní složky IZS

2.1.1 Hasičský záchranný sbor České republiky⁸

Hasičský záchranný sbor České republiky (HZS ČR) byl zřízen na základě zákona č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů a jeho základním posláním je chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech. HZS ČR plní úkoly v rozsahu a za podmínek stanovených souvisejícími právními předpisy, zejména zákonem o IZS. HZS ČR je tvořen Generálním ředitelstvím HZS České republiky (GŘ HZS ČR), které je součástí Ministerstva vnitra, a hasičskými záchrannými sbory krajů. Součástí GŘ HZS ČR je ústřední operační a informační středisko a součástí hasičského záchranného sboru kraje (HZS kraje) krajské operační a informační středisko.

Mezi pevné organizační struktury HZS kraje, jejichž náplň činnosti je v přímém vztahu k IZS, patří oddělení IZS a řízení jednotek požární ochrany v rámci odboru pro IZS a krajské operační a informační středisko.

2.1.2 Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany⁹

Jednotku požární ochrany (dále jen „jednotka PO“) lze charakterizovat jako organizovaný útvar s vnitřním hierarchickým členěním a specializovanou činností. Jednotka PO je tvořena hasiči (členy nebo příslušníky jednotky PO), mobilní požární technikou (automobily) a věcnými prostředky požární ochrany (hadice, proudnice

⁷ *Integrovaný záchranný systém* [online]. 2009 [cit. 2015-11-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranný-system.aspx>>.

⁸ KROUPA, M., ŘÍHA, M. *Integrovaný záchranný systém*. 2. vydání. Praha : Armex, 2006. s. 71-79. ISBN 80-86795-35-7.

⁹ KAVAN, Š. *Ochrana obyvatelstva II*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2015. s. 28-31. ISBN 978-80-87472-92-7.

a další nástroje ve výbavě hasičů). Jednotky PO dle zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o PO“), zřizuje stát, obec nebo podnikající fyzické nebo právnické osoby za podmínek, které stanoví zákon pro provádění požárního zásahu a provádění záchranných prací (§ 70 odst. 1, písm. a), b) zákona č. 133/1985Sb. o požární ochraně).

Zaměření záchranných prací jednotek PO při mimořádných událostech je odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, především pro účinnou ochranu života a zdraví občanů a majetku před požáry a pro poskytování pomoci při živelných pohromách a jiných mimořádných událostech a vedoucí k přerušení jejich příčin (zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů). Jednotky požární ochrany nemají za cíl činit veškerá opatření vedoucí k likvidaci mimořádných událostí, ale jen opatření nutná k bezprostřednímu odstranění hrozby ohrožení života, majetku nebo životního prostředí.

V oblasti ochrany obyvatelstva se jednotky PO podílí na (§ 30 vyhlášky č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění pozdějších předpisů):

1. na evakuaci obyvatel,
2. na označování oblastí s výskytem nebezpečných látek,
3. na varování obyvatel,
4. na dekontaminaci postižených obyvatel nebo majetku,
5. podílí se na humanitární pomoci obyvatelstvu a zajištění podmínek pro jeho nouzové přežití.

V jednotkách PO se kromě uvedených úkolů provádí odborná příprava hasičů, údržba nebo provozní zkoušky požární techniky a věcných prostředků požární ochrany. Souhrnně je činnost hasičů v jednotkách PO zahrnuta pod tzv. výkon služby. Výkonem služby v jednotkách požární ochrany se podle zákona o požární ochraně rozumí veškerá činnost směřující k předcházení požárům a jejich zdolávání, snižování následků živelných pohrom a jiných mimořádných událostí včetně zvyšování akceschopnosti jednotky požární ochrany.

Druhy kategorie jednotky PO

Zákonem č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, jsou určeny čtyři základní druhy jednotek PO (§ 65 odst. 1) a vojenská hasičská jednotka:

- jednotka hasičského záchranného sboru kraje,
- jednotka sboru dobrovolných hasičů obce,

- jednotka hasičského záchranného sboru podniku,
- jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku.

2.1.3 Zdravotnická záchranná služba¹⁰

Zdravotnická záchranná služba zajišťuje poskytování neodkladné přednemocniční péče, a to v případech náhlého ohrožení zdraví a života. Pro celé území České republiky platí jednotné bezplatné telefonní číslo pro zavolání zdravotnické záchranné služby, a to 155.

Zdravotnická záchranná služba zahrnuje tyto činnosti:

1. nepřetržitý kvalifikovaný bezodkladný příjem volání na národní číslo tísňového volání 155 a výzev předaných operačním střediskem jiné základní složky integrovaného záchranného systému (tísňové volání) operátorem zdravotnického operačního střediska nebo pomocného operačního střediska,
2. vyhodnocování stupně naléhavosti tísňového volání, rozhodování o nejvhodnějším okamžitém řešení tísňové výzvy podle zdravotního stavu pacienta, rozhodování o vyslání výjezdové skupiny, rozhodování o přesměrování výjezdové skupiny a operační řízení výjezdových skupin,
3. řízení a organizaci přednemocniční neodkladné péče na místě události a spolupráci s velitelem zásahu složek integrovaného záchranného systému, spolupráci s cílovým poskytovatelem akutní lůžkové péče,
4. poskytování instrukcí k zajištění první pomoci prostřednictvím sítě elektronických komunikací v případě, že je nezbytné poskytnout první pomoc do příjezdu výjezdové skupiny na místo události,
5. vyšetření pacienta a poskytnutí zdravotní péče, včetně případných neodkladných výkonů k záchraně života, provedené na místě události, které směřují k obnovení nebo stabilizaci základních životních funkcí pacienta,
6. soustavnou zdravotní péči a nepřetržité sledování ukazatelů základních životních funkcí pacienta během jeho přepravy k poskytovateli akutní

¹⁰ Činnost a oprávnění zdravotnické záchranné služby [online]. 2015 [cit. 2015-11-16]. Dostupné z WWW: <http://www.pravnilinka.cz/bezplatna-pravni-poradna-zdarma/cinnost-a-opravneni-zdravotnicke-zachranne-sluzby.html>.

- lůžkové péče, a to až do okamžiku osobního předání pacienta zdravotnickému pracovníkovi poskytovatele akutní lůžkové péče,
7. přepravu pacienta letadlem mezi poskytovateli akutní lůžkové péče za podmínek soustavného poskytování neodkladné péče během přepravy, hrozí-li nebezpečí z prodlení a nelze-li přepravu zajistit jinak,
 8. přepravu tkání a orgánů k transplantaci letadlem, hrozí-li nebezpečí z prodlení a nelze-li přepravu zajistit jinak,
 9. třídění osob postižených na zdraví podle odborných hledisek urgentní medicíny při hromadném postižení osob v důsledku mimořádných událostí nebo krizových situací.

2.1.4 Policie České republiky¹¹

Policie České republiky je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor zřízený zákonem České národní rady ze dne 21. června 1991. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku, chránit veřejný pořádek a předcházet trestné činnosti. Plní rovněž úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, předpisy Evropských společenství a mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu České republiky.

Policie České republiky je podřízena Ministerstvu vnitra České republiky. Tvoří ji policejní prezidium, útvary s celostátní působností, krajská ředitelství policie a útvary zřízené v rámci krajských ředitelství. Zákon zřizuje 14 krajských ředitelství policie. Jejich územní obvody se shodují s územními obvody 14 krajů České republiky.

2.2 Ostatní složky IZS¹²

Ostatní složky IZS poskytují při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyžádání.

Ostatními složkami IZS jsou:

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil (Armáda ČR),
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory (např. obecní policie),
- ostatní záchranné sbory (např. Báňská záchranná služba),
- orgány ochrany veřejného zdraví (hygienické stanice),
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby (komunální služby, havarijní služby v energetice, plynárenství, ...),

¹¹ *Policie České republiky* [online]. 2015 [cit. 2015-11-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>>.

¹² MARTÍNEK, B., TVRDEK, J. *Základy integrovaného záchranného systému*. Praha : Policejní akademie České republiky v Praze, 2010. s. 51. ISBN 978-80-7251-338-3.

- zařízení civilní ochrany,
- neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím,
- v době krizových stavů se stávají ostatními složkami IZS také odborná zdravotnická zařízení na úrovni fakultních nemocnic pro poskytování specializované péče obyvatelstvu.

Zařazením základní či ostatní složky IZS se nemění jejich právní subjektivita, způsob řízení a úkoly stanovené pro ně platnými zákony a jinými zvláštními právními předpisy. Musí se však při zásahu podřídit tomu, kdo koordinuje záchranné a likvidační práce, tedy velitel zásahu, popřípadě starostovi obce s rozšířenou působností, hejtmanovi kraje, v Praze primátoru hlavního města Prahy nebo ministrovi vnitra (generálnímu ředitelství hasičského záchranného sboru ČR).

2.2.1 Úrovně řízení záchranných a likvidačních prací složek IZS¹³

Když zasahují složky IZS, znamená to, že se na místě mimořádné události sejdou dvě a více složek IZS a je třeba společně řešit vzniklou situaci. Způsob řízení záchranných a likvidačních prací závisí na druhu a rozsahu mimořádné události a také na počtu a druhu složek, podílejících se na těchto pracích. Obecně lze rozdělit způsob řízení do tří úrovní:

- taktické,
- operační,
- strategické.

Taktická úroveň je řízení velitelem zásahu, který odpovídá za veškerou činnost související se záchrannými a likvidačními pracemi. Pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak, je velitelem zásahu velitel jednotky požární ochrany, který řídí záchranné a likvidační práce a koordinuje činnost jednotlivých složek IZS (pokud jsou přítomné) na místě samém. K této činnosti si může zřídit výkonný orgán – štáb velitele zásahu. Pravomoci velitele zásahu jsou dány zákonem o IZS a činnosti jeho štábu v průběhu zásahu vyhláškou Ministerstva vnitra ČR č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany.

Řízení na **operační úrovni** probíhá v operačních střediscích základních složek IZS. Operační a informační střediska IZS povolávají na žádost velitelů zásahu k nasazení ostatní složky IZS podle daného stupně poplachu.

¹³ FIALA, M., VILÁŠEK, J., VONDRÁŠEK, D. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha : Karolinum, 2014. s. 14-15s. ISBN 978-80-246-2477-8.

Strategickou úroveň řízení tvoří přímé angažování starosty obecního úřadu s rozšířenou působností, hejtmána kraje nebo ministerstva vnitra do koordinační činnosti při provádění záchranných a likvidačních prací v případě, že jsou o to požádáni velitelem zásahu. K této činnosti využívají jako pracovní orgán předem ustanovený krizový štáb a využívají zpracované krizové plány.

2.2.2 Operační střediska IZS

Řízení na operační úrovni probíhá v operačních střediscích základních složek IZS, přičemž operační a informační střediska HZS ČR jsou současně operačními a informačními středisky IZS. Operační střediska zajišťují obsluhu linek tísňového volání 150, 155 a 158. Operační a informační středisko IZS kraje má koordinační roli vůči operačním střediskům; ovládá systémy varování a vyrozumění obyvatelstva, je spojovacím bodem mezi místem zásahu a nejvyšší úrovní řízení. Rovněž zajišťuje příjem linky tísňového volání 112, určené v současné době především cizincům a může požadovat uveřejnění informací v médiích. Operační a informační střediska IZS povolávají na žádost velitelů zásahu k nasazení ostatní složky IZS podle daného stupně poplachového plánu IZS.¹⁴

2.2.3 Zásady spolupráce operačních středisek základních složek IZS¹⁵

Operační středisko základní složky IZS zpracuje tísňové volání, které je mu doručeno a vyhodnotí, zda řešení mimořádné události náleží či nenáleží do jeho působnosti: pokud řešení mimořádné události, náleží do jeho věcné působnosti, řeší oznámenou situaci samostatně, případně si vyžádá spolupráci dalších základních složek prostřednictvím jejího operačního střediska:

- pokud řešení mimořádné události nenáleží do jeho působnosti, předá informace příslušnému operačnímu středisku nebo oznamovatele na toto operační středisko přepojí,
- pokud mimořádná událost vyžaduje součinnost složek IZS, předá přijaté informace také příslušnému operačnímu středisku, jehož prostřednictvím se vyžaduje součinnost těchto složek (operační a informační středisko IZS).

¹⁴ FIALA, M., VILÁŠEK, J., VONDRÁŠEK, D. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha : Karolinum, 2014. s. 14. ISBN 978-80-246-2477-8.

¹⁵ MARTÍNEK, B., TVRDEK, J. *Základy integrovaného záchranného systému*. Praha : Policejní akademie České republiky v Praze, 2010. s. 57. ISBN 978-80-7251-338-3.

Základní složky IZS jsou informovány o nebezpečích vzniku mimořádných událostí prostřednictvím operačních a informačních středisek. Je-li to nutné pro provádění záchranných a likvidačních prací, operační a informační střediska informují o těchto nebezpečích určené osoby dotčených správních úřadů s krajskou působností nebo s působností ve správním obvodu obcí s rozšířenou působností a právnické a fyzické osoby určené havarijním plánem kraje.

Operační a informační střediska si vyměňují informace s operačními středisky základních složek pro zpracování dokumentace IZS a informace nutné pro vzájemnou spolupráci.

3 Zdravotnická záchranná služba

Zajištění přednemocniční neodkladné péče poskytované zdravotnickou záchrannou službou (dále ZZS) je garantováno státem, načež systém zdravotnické záchranné služby je tvořen čtrnácti územními středisky ZZS s právní subjektivitou, pokrývající území všech krajů a hlavního města Prahy. Jeho součástí jsou v rámci jednotlivých ZZS pak jednotlivé oblasti, které víceméně respektují hranice bývalých okresů a jejich výjezdová stanoviště. Výjezdové skupiny jsou při své náplni práce koordinovány zdravotnickými operačními středisky, přičemž zřizovateli územních středisek jsou kraje a hlavní město Praha. ZZS při naplňování své funkce a poslání vychází především ze zákona č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě v platném znění, z vyhlášky Ministerstva zdravotnictví č. 240/2012 Sb., kterou se provádí zákon o zdravotnické záchranné službě a z vyhlášky Ministerstva zdravotnictví č. 296/2012 Sb., která specifikuje požadavky na vybavení poskytovatele zdravotnické dopravní služby, poskytovatele ZZS a poskytovatele přepravy pacientů neodkladné péče dopravními prostředky a o požadavcích na tyto dopravní prostředky ve znění pozdějších předpisů.¹⁶

Systém ZZS je organizován tak, aby jeho kterýkoli prvek mohl poskytnout pomoc přímo na místě do 20 minut od přijetí oznámení. Tísňové číslo 155 je v každém kraji směřováno do příslušného zdravotnického operačního střediska, které má úplný přehled o pohybu všech výjezdových skupin v kraji, a to pak na základě vyhodnocení tísňové výzvy rozhodne, které okresní středisko zabezpečí výjezd do místa události.¹⁷

Nepřetržitou dostupnost ZZS zajišťuje kraj a to v rozsahu stanoveném plánem pokrytí území kraje výjezdovými základnami; tuto povinnost kraj plní prostřednictvím poskytovatelů zdravotnické záchranné služby.¹⁸

3.1 Poskytovatel zdravotnické záchranné služby

Zdravotnická záchranná služba je na území kraje poskytována vždy jedním poskytovatelem, který je povinen poskytovat služby ZZS nepřetržitě. Samotný poskytovatel ZZS je příspěvková organizace, kterou zřizuje kraj a která má oprávnění

¹⁶ FIALA, M., VILÁŠEK, J., VONDRÁŠEK, D. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha : Karolinum, 2014. s. 73. ISBN 978-80-246-2477-8.

¹⁷ FIALA, M., VILÁŠEK, J., VONDRÁŠEK, D. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha : Karolinum, 2014. s. 74. ISBN 978-80-246-2477-8.

¹⁸ ČESKO. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 131/2011. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>>.

tyto služby poskytovat podle zákona o zdravotních službách. Poskytovatel zdravotnické záchranné služby je základní složkou integrovaného zdravotnického systému.¹⁹

Na poskytování zdravotnické záchranné služby na území kraje se může podílet také poskytovatel zdravotnické záchranné služby zřízený jiným krajem, a to na základě písemné smlouvy uzavřené kraji.²⁰

Název poskytovatele zdravotnické záchranné služby tvoří slova: „Zdravotnická záchranná služba“, za která se v příslušném slovním tvaru doplní název daného kraje. Poskytovatel zdravotnické záchranné služby je povinen označit zařízení zdravotnické záchranné služby, dopravní prostředky využívané k poskytování zdravotnické záchranné služby a pracovní oděvy členů výjezdových skupin svým názvem. Toto označení má na veřejnosti přístupných místech právo využít pouze poskytovatel ZZS.²¹

Financování činnosti poskytovatele zdravotnické záchranné služby

Působení poskytovatele (činnost ZZS a činnosti k připravenosti poskytovatele ZZS na řešení mimořádných událostí a krizových situací) ZZS je hrazeno z veřejného zdravotního pojištění (jedná-li se o hrazené zdravotní služby) nebo ze státního rozpočtu, ze kterého se hradí náklady na připravenost při řešení mimořádných událostí a krizových situací (výše úhrady je stanovena vládním nařízením v souvislosti na počtem osob s trvalým nebo hlášeným pobytem na území daného kraje) a provoz letadel pro zdravotnickou záchrannou službu. Náklady, které nebyly hrazeny z veřejného zdravotního pojištění a státního rozpočtu, jsou hrazeny z rozpočtu krajů a to odloučeně od jiných zdravotních služeb a dalších činností.²²

3.2 Historie zdravotnické záchranné služby²³

Od 50. let 20. století zajišťovali přednemocniční neodkladnou péči místo zdravotnické záchranné služby v menších městech mimo ordinární dobu obvodní lékaři a ambulantní střední zdravotnický personál - tzv. lékařskou službu první pomoci. Vytváření zdravotnické záchranné služby začalo v prosinci 1974 podle Metodického opatření Ministerstva zdravotnictví č. 34: „Zásady organizace a poskytování první

¹⁹ ČESKO. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 131/2011. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>>.

²⁰ KAVAN, Š. *Ochrana obyvatelstva II*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2015. s. 42. ISBN 978-80-87472-92-7.

²¹ ČESKO. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 131/2011. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>>.

²² ČESKO. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 131/2011. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>>.

²³ *Historie zdravotnické záchranné služby v ČR* [online]. 2014 [cit. 2016-3-8]. Dostupné z- WWW: <<http://www.firehistory.hasici-ct.cz/historie-zdravotnicke-zachranne-sluzby-v-cr/>>.

pomoci“ a „Zásady organizace služby rychlé zdravotnické pomoci“, které bylo na tehdejší dobu velmi pokrokové. Počátky činnosti záchranné služby byly spjaty s anesteziologicko-resuscitačními odděleními. Na výjezd vyjížděly sestry a lékaři z anesteziologicko-resuscitačních oddělení, traumatologických ambulancí aj.

Zásadním zlomem v budování a organizaci záchranných služeb, se stala vyhláška Ministerstva zdravotnictví ČR, která nabyla platnosti od 1. 1. 1993 č. 434/1992 Sb., o zdravotnické záchranné službě. V tomto období vznikají samostatné organizace záchranné služby, nastal trend osamostatňování středisek záchranné služby a jejich vyčlenění z nemocnic. Tato vyhláška nově zkoncipovala zásady přednemocniční neodkladné péče a stanovila zásady výstavby sítě ZZS.

Významnou změnu pro občany tohoto státu přineslo zejména ustanovení o dostupnosti PNP a to v tom smyslu, že zdravotnická záchranná služba musí být organizována tak, aby byla zabezpečena dostupnost přednemocniční neodkladné péče a její poskytnutí do 15 minut od přijetí tísňové výzvy s výjimkou případu hodných zvláštního zřetele.

Po nabytí účinnosti vyhlášky začali fungovat Územní střediska záchranné služby s posádkami v systému RLP (rychlé lékařské pomoci) a LSPP (lékařská služba první pomoci), pod správou Ministerstva zdravotnictví. Postupně se pak začaly budovat pod záštitou okresních středisek záchranné služby oblastní výjezdové skupiny v systému RLP, která si spravovala stránku vybavenosti a financování svých spádových posádek. Zdravotnická záchranná služba se dočkala svého dlouho očekávaného samostatného zákona až v roce 2011 a to zákona č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě, podle kterého se řídí i dnes.

3.3 Činnost zdravotnické záchranné služby

Zdravotnická záchranná služba v rámci poskytování svých služeb zajišťuje mnoho činností. Jednou z těchto činností je nepřetržitý kvalifikovaný bezodkladný příjem hovorů na číslo 155, které je platné po celé území České republiky. Náplň ZZS také zahrnuje příjem výzev od ostatních operačních a informačních středisek základních složek integrovaného záchranného systému a pomocných operačních středisek.²⁴

Nezbytnou povinností ZZS, konkrétně zdravotnického operačního střediska je správné vyhodnocení tísňového volání. Operátor zdravotnického operačního střediska ZZS rozhoduje o stupni naléhavosti tísňového volání, musí umět vyhodnotit

²⁴ ČESKO. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 131/2011. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>>.

zdravotní stav pacienta a následně rozhodnout o vyslání příslušné výjezdové skupiny. Operační a informační středisko ZZS zajišťuje také potřebnou instruktáž, která je poskytována v situacích, kdy je nezbytné zajištění první pomoci do příjezdu výjezdové skupiny ZZS. Během zásahu probíhá stálá komunikace mezi operačním střediskem a výjezdovou skupinou. Úkolem ZZS je na místě zásahu řídit a organizovat přednemocniční neodkladnou péči poskytovanou zasaženým osobám. Výjezdová skupina zajišťuje v místě události prohlídku zdravotního stavu pacienta, především stabilizaci zdravotního stavu pomocí neodkladných úkonů vedoucích k zajištění základních životních funkcí osob postižených vzniklou událostí. Zdravotnická záchranná služba také zajišťuje třídění osob z hlediska urgentní medicíny, který byly zasaženy mimořádnou událostí nebo krizovou situací. Spolupráce s velitelem zásahu na místě události je nedílnou součástí v náplni práce ZZS, podobně nedílnou součástí je spolupráce s poskytovatelem akutní lůžkové péče. Při převozu pacienta k cílovému poskytovateli akutní lůžkové péče, poskytuje posádka výjezdové skupiny ZZS potřebnou péči a neustálý dohled nad životními funkcemi pacienta a to do momentu, kdy je pacient předán zdravotnickému personálu cílového poskytovatele akutní lůžkové péče.²⁵

Zdravotnická záchranná služba zajišťuje také přepravu pacienta letadlem mezi poskytovateli akutní lůžkové péče a to v případě, kdy hrozí nebezpečí ze zdržení a je tedy nutné přepravit pacienta k cílovému poskytovateli akutní lůžkové péče v co v nejkratším časovém intervalu a není možné toho dosáhnout za pomoci jiných prostředků.²⁶

3.3.1 Dostupnost zdravotnické záchranné služby

Zákonem stanovená dojezdová doba je 20 minut, přičemž časový interval se počítá od okamžiku převzetí tísňové výzvy výjezdovou skupinou. Dojezdový čas ZZS musí být vždy dodržen. Jedinou výjimku tvoří nastalá nepřízeň počasí, dopravních podmínek nebo jiných situací, které působí nepříznivě na včasný dojezd posádky ZZS. V takových situacích si poskytovatel ZZS smí vyžádat pomoc od ostatních složek IZS.²⁷

²⁵ ČESKO. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 131/2011. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>>.

²⁶ ČESKO. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 131/2011. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>>.

²⁷ ČESKO. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 131/2011. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>>.

Dostupnost ZZS je dána zejména plánem pokrytí území kraje výjezdovými základnami ZZS. Plán pokrytí stanovuje počet a rozmístění výjezdových základen v závislosti na demografických, topografických a rizikových parametrech území jednotlivých obcí a městských částí hlavního města Prahy tak, aby místo události bylo dosažitelné z nejbližší výjezdové základny v dojezdové době do 20 minut. Stanovuje-li se počet výjezdových základen a jejich rozmístění, zohlední se případné poskytování zdravotnické záchranné služby na území kraje také poskytovatelem zdravotnické záchranné služby zřízeným jiným krajem.²⁸

Součinnost poskytovatelů akutní lůžkové péče při poskytování zdravotnické záchranné služby slouží k zajištění plynulé návaznosti zdravotních služeb na zdravotnickou záchrannou službu. Poskytovatel akutní lůžkové péče je povinen zřídit kontaktní místo pro spolupráci s poskytovatelem zdravotnické záchranné služby za účelem zajištění příjmu pacienta a neodkladného pokračování v poskytování zdravotních služeb. Zřídí-li poskytovatel akutní lůžkové péče urgentní příjem, je kontaktní místo jeho součástí. Urgentní příjem je specializované pracoviště poskytovatele akutní lůžkové péče s nepřetržitým provozem, který zajišťuje příjem a poskytování intenzivní lůžkové péče a specializované ambulantní péče pacientům s náhle vzniklým závažným postižením zdraví a pacientům v přímém ohrožení života. Kontaktní místo je pracoviště poskytovatele akutní lůžkové péče s nepřetržitým provozem, které přijímá výzvy od zdravotnického operačního střediska nebo pomocného operačního střediska k přijetí pacienta, trvale eviduje počet volných akutních lůžek poskytovatele akutní lůžkové péče a koordinuje převzetí pacienta mezi poskytovatelem zdravotnické záchranné služby a cílovým poskytovatelem akutní lůžkové péče.²⁹

Povinností poskytovatele akutní lůžkové péče je zajistit nepřetržité předávání informací o počtu volných akutních lůžek svému kontaktnímu místu, nepřetržitě spolupracovat prostřednictvím kontaktního místa se zdravotnickým operačním střediskem nebo pomocným operačním střediskem, bezodkladně informovat zdravotnické operační středisko nebo pomocné operační středisko o provozních závadách a jiných skutečnostech, které podstatně omezují poskytování neodkladné péče, poskytnout na výzvu poskytovatele zdravotnické záchranné služby součinnost při záchranných a likvidačních pracích při řešení mimořádných událostí a krizových

²⁸ ČESKO. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 131/2011. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>>.

²⁹ ČESKO. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 131/2011. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>>.

situací. Cílový poskytovatel akutní lůžkové péče je také povinen převzít pacienta do své péče, pokud jeho kontaktním místem byla potvrzena možnost přijmout pacienta zdravotnickému operačnímu středisku nebo pomocnému operačnímu středisku. Cílový poskytovatel akutní lůžkové péče je povinen na výzvu zdravotnického operačního střediska nebo pomocného operačního střediska převzít pacienta do své péče vždy, je-li pacient v přímém ohrožení života. Převzetí pacienta do své péče je cílový poskytovatel akutní lůžkové péče povinen písemně potvrdit vedoucímu výjezdové skupiny.³⁰

3.4 Zdravotnického zařízení poskytovatele zdravotnické záchranné služby

Zdravotnickým zařízením poskytovatele zdravotnické záchranné služby se rozumí prostory a mobilní prostředky určené pro poskytování zdravotnické záchranné služby (dále „zařízení zdravotnické záchranné služby“).³¹

Zařízení zdravotnické záchranné služby vždy tvoří:³²

1. ředitelství,
2. zdravotnické operační středisko,
3. výjezdové základny s výjezdovými skupinami,
4. pracoviště krizové připravenosti,
5. vzdělávací a výcvikové středisko.

Součástí zařízení zdravotnické záchranné služby jsou i pomocná operační střediska a pracoviště pro poskytování jiných zdravotních služeb, jsou-li zřízena.³³

3.4.1 Pracoviště krizové připravenosti

Poskytovatel ZZS je povinen zajistit připravenost na řešení mimořádných událostí a krizových situací. K zajištění připravenosti na mimořádné události a krizové situace slouží vypracování:³⁴

- plánovacích dokumentů orgánů krizového řízení,
- havarijního plánování,
- dokumentace integrovaného záchranného systému.

³⁰ ČESKO. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 131/2011. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>>.

³¹ ČESKO. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 131/2011. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>>.

³² ČESKO. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 131/2011. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>>.

³³ ČESKO. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 131/2011. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>>.

³⁴ ČESKO. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 131/2011. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>>.

Pracoviště krizové připravenosti je tedy určeno pro koordinaci úkolů vyplývajících pro poskytovatele zdravotnické záchranné služby z krizového plánu kraje, havarijního plánování a dokumentace integrovaného záchranného systému. Pracoviště krizové připravenosti je dále určeno ke koordinaci psychosociálních intervenčních služeb zaměstnancům poskytovatele ZZS, další zdravotnické pracovníky v případě mimořádné události nebo krizové situace a při provádění záchranných a likvidačních prací. Důležitou náplní pracoviště krizové připravenosti je koordinace vzdělávání a výcviku pro plnění úkolů poskytovatele ZZS v oblasti krizového řízení, urgentní medicíny a medicíny katastrof a také ve vzdělávání a výcviku složek integrovaného záchranného systému k poskytování neodkladné resuscitace, komunikačních prostředků pro plnění úkolů poskytovatele zdravotnické záchranné služby v integrovaném záchranném systému a v krizovém řízení. Pracoviště krizové připravenosti mimo jiné zpracovává návrh traumatologického plánu a návrh jeho změny.³⁵

Traumatologický plán poskytovatele zdravotnické záchranné služby

Traumatologický plán poskytovatele zdravotnické záchranné služby (dále jen „traumatologický plán“) stanoví opatření a postupy uplatňované poskytovatelem zdravotnické záchranné služby při zajišťování a poskytování přednemocniční neodkladné péče v případě hromadných neštěstí. Součástí traumatologického plánu je přehled a hodnocení možných zdrojů rizik ohrožení života a zdraví osob. Traumatologický plán vychází z místních podmínek a možností a ze závěrů projednání návrhu plánu. Poskytovatel ZZS je povinen zpracovat traumatologický plán, aktualizovat jej nejméně jednou za 2 roky a jedno vyhotovení plánu předat do 30 dnů ode dne jeho zpracování nebo aktualizace krajskému úřadu kraje, na jehož území poskytuje zdravotnickou záchrannou službu. Návrh traumatologického plánu a návrh jeho změny je poskytovatel zdravotnické záchranné služby povinen projednat s krajským úřadem. Traumatologický plán se člení na základní část, operativní část a pomocnou část. Jednotlivé části traumatologického plánu stanoví vyhláška č. 240/2012 Sb., kterou se provádí zákon o zdravotnické záchranné službě.³⁶

³⁵ ČESKO. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 131/2011. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>>.

³⁶ ČESKO. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 131/2011. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>>.

3.4.2 Ředitelství³⁷

Ředitelství je hlavní součástí poskytovatele ZZS. Sídlo ředitelství je vždy v místě poskytovatele ZZS, má za úkol spravovat a zaručit organizační, ekonomické a technické stránky pro činnost poskytování ZZS a činnost k připravenosti poskytovatele ZZS na řešení mimořádných událostí a krizových situací.

3.4.3 Zdravotnické operační středisko a pomocné operační středisko

Zdravotnické operační středisko je centrálním pracovištěm operačního řízení, které pracuje v nepřetržitém režimu, součástí operačního střediska může být i pomocné operační středisko (je-li zřízeno), jehož činnost je v takovém případě podřízena operačnímu středisku.³⁸

Operačním řízením se rozumí:³⁹

- příjem a vyhodnocení tísňových volání,
- převzetí a vyhodnocení výzev a vyrozumění přijatých od základních složek integrovaného záchranného systému a od orgánů krizového řízení,
- vydávání pokynů výjezdovým skupinám na základě přijatých tísňových výzev,
- poskytování instrukcí k zajištění první pomoci prostřednictvím sítě elektronických komunikací, je-li nezbytné poskytnout první pomoc do příjezdu výjezdové skupiny na místo události,
- spolupráce s ostatními zdravotnickými operačními středisky, pomocnými operačními středisky a operačními a informačními středisky integrovaného záchranného systému,
- koordinace činnosti pomocných operačních středisek,
- zajišťování komunikace mezi poskytovatelem zdravotnické záchranné služby a poskytovateli akutní lůžkové péče,
- koordinace předávání pacientů cílovým poskytovatelům akutní lůžkové péče,
- koordinace přepravy pacientů neodkladné péče mezi poskytovateli zdravotních služeb podle zákona o zdravotních službách.

³⁷ ČESKO. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 131/2011. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>>.

³⁸ ČESKO. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 131/2011. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>>.

³⁹ ČESKO. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 131/2011. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>>.

Pro celém území České republiky platí jednotné bezplatné telefonní číslo na operační a informační středisko ZZS, a to 155. Volající by operátorovi této linky měl sdělit přesné místo události, kde je třeba poskytnout zdravotní pomoc, stav postiženého a případně i důležité informace, vztahující se k jeho osobě, jako je například věk, zda užívá nějaké léky, apod. Operátor pak všechny tyto informace vyhodnotí a rozhodne o vyslání nejvhodnější výjezdové skupiny zdravotnické záchranné služby. V případě, že je postižený ve vážném ohrožení života, může operátor dokonce volajícího instruovat, jak má postiženému pomoci do příjezdu záchranné služby.⁴⁰

Pracovní zatížení dispečerů je velmi kolísavé s nečekanými nárazovými špičkami, které kladou mimořádné nároky na organizační schopnosti a psychickou odolnost. Dispečer musí rychle a správně reagovat na dynamicky se měnící situace, do které zasahují stále nové a nové faktory. Na jeho správných či špatných rozhodnutích přitom mohou záviset lidské životy. V těchto chvílích práce na dispečinku ZZS snese bez nadsázky srovnání s prací dispečerů letového provozu – a možná ještě o něco náročnější: vývoj zatížení nelze předpovědět, každou sekundu se mohou objevit nové informace, které zcela zásadně zasáhnou do rozhodovacích procesů. Provoz nelze nikdy úplně zastavit a navíc dispečeré nekomunikují s profesionály cvičenými pro zvládnutí mimořádných situací s předvídatelnými reakcemi, ale s „obyčejnými“ lidmi, laiky ve stresu, s nimiž může být domluva neobyčejně svízelná a jejichž reakce jsou někdy zcela nečekané. Trvalou součástí práce dispečera je stres. Jeho příčinou je především to, že většina rozhodnutí musí být učiněna velmi rychle a v případě chyby jsou tato rozhodnutí nevratná.⁴¹

Stupně naléhavosti tísňového volání

Operátor zdravotnického operačního střediska nebo pomocného operačního střediska vysílá výjezdové skupiny na místo události podle stupně naléhavosti tísňového volání, a to v pořadí od prvního stupně naléhavosti. V případě prvního stupně naléhavosti tísňového volání je na místo události přednostně vyslána nebo přeměrována nejbližší dostupná výjezdová skupina; je-li touto výjezdovou skupinou výjezdová skupina rychlé zdravotnické pomoci, je na místo události současně vyslána nebo přeměrována výjezdová skupina rychlé lékařské pomoci.⁴²

⁴⁰ Činnost a oprávnění zdravotnické záchranné služby [online]. 2015 [cit. 2015-11-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.pravnilinka.cz/bezplatna-pravni-poradna-zdarma/cinnost-a-opravneni-zdravotnicke-zachranne-sluzby.html>>.

⁴¹ FIALA, M., VILÁŠEK, J., VONDRÁŠEK, D. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha : Karolinum, 2014. s. 72. ISBN 978-80-246-2477-8.

⁴² ČESKO. Vyhláška č. 240/2012 Sb., kterou se provádí zákon o zdravotnické záchranné službě. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2012, s. 241-245.

Při převzetí tísňového volání s vyhodnoceným stupněm naléhavosti od zdravotnického operačního střediska nebo pomocného operačního střediska jiného poskytovatele zdravotnické záchranné služby se přejímá již určený stupeň naléhavosti.⁴³

Tísňové volání má tyto stupně naléhavosti:⁴⁴

1. první stupeň, jde-li o osobu, u které došlo k selhání nebo bezprostředně hrozí selhání základních životních funkcí, nebo mimořádnou událost s hromadným postižením osob,
2. druhý stupeň, jde-li o osobu, u které pravděpodobně hrozí selhání základních životních funkcí,
3. třetí stupeň, jde-li o osobu, které bezprostředně nehrozí selhání základních životních funkcí, ale jejíž stav vyžaduje poskytnutí zdravotnické záchranné služby,
4. čtvrtý stupeň, nejde-li o případy uvedené pod písmeny a) až c), pokud operátor zdravotnického operačního střediska nebo pomocného operačního střediska rozhodne o vyslání výjezdové skupiny.

3.4.4 Výjezdové skupiny a základny

Výjezdovou základnou je pracoviště, odkud je na pokyn operátora zdravotnického operačního střediska nebo pomocného operačního střediska zpravidla vysílána výjezdová skupina.⁴⁵

Výjezdovou skupinu tvoří zdravotničtí pracovníci vykonávající činnosti zdravotnické záchranné služby. Výjezdová skupina má nejméně 2 členy; z členů výjezdové skupiny určí poskytovatel zdravotnické záchranné služby jejího vedoucího. Podle složení a povahy činnosti se výjezdové skupiny člení na výjezdové skupiny rychlé lékařské pomoci, jejichž členem je lékař a výjezdové skupiny rychlé zdravotnické pomoci, jejichž členy jsou zdravotničtí pracovníci nelékařského zdravotnického povolání.⁴⁶

⁴³ ČESKO. Vyhláška č. 240/2012 Sb., kterou se provádí zákon o zdravotnické záchranné službě. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2012, s. 241-245.

⁴⁴ ČESKO. Vyhláška č. 240/2012 Sb., kterou se provádí zákon o zdravotnické záchranné službě. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2012, s. 241-245.

⁴⁵ ČESKO. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 131/2011. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>>.

⁴⁶ ČESKO. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 131/2011. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>>.

Podle typu dopravních prostředků, které využívají ke své činnosti, se výjezdové skupiny člení na:⁴⁷

- pozemní,
- leteckou,
- vodní.

Výjezdové skupiny mohou vykonávat činnost též v rámci setkávacího systému, kdy operátor zdravotnického operačního střediska nebo pomocného operačního střediska vysílá na místo události jednu nebo více výjezdových skupin rychlé lékařské pomoci a jednu nebo více skupin rychlé zdravotnické pomoci, kde se setkají. Výjezdové skupiny vykonávají činnost na místě události podle situace samostatně nebo společně.⁴⁸

Poskytovatel zdravotnické záchranné služby může zajistit činnost pozemních výjezdových skupin také prostřednictvím poskytovatele zdravotních služeb, který má oprávnění k poskytování přepravy pacientů neodkladné péče podle zákona o zdravotních službách a to na základě dohody s tímto poskytovatelem zdravotních služeb.⁴⁹

Pracovní oděv člena výjezdové skupiny musí být navenek viditelně označen názvem poskytovatele zdravotnické záchranné služby. Název se umístí na zádech pracovního oděvu.⁵⁰

Oprávnění a povinnosti členů výjezdových skupin

Členové výjezdových skupin jsou oprávněni vstupovat za účelem poskytnutí přednemocniční neodkladné péče do cizích objektů, obydlí a na cizí pozemky, pokud se tam podle dostupných informací nachází osoba, které má být přednemocniční neodkladná péče poskytnuta. Členové výjezdových skupin jsou také oprávněni, vyžaduje-li to účinná ochrana lidského života a zdraví, požadovat od fyzických osob, které se zdržují na místě události nebo v jeho blízkosti, osobní nebo věcnou pomoc nezbytně a bezprostředně nutnou k poskytnutí zdravotnické záchranné služby, a to v nezbytné míře a pokud tím tyto nebo jiné osoby nebudou vystaveny ohrožení života nebo zdraví, také jsou oprávněni, vyžaduje-li to účinná ochrana lidského života a zdraví, požadovat od fyzických a právnických osob informace nezbytné k poskytnutí

⁴⁷ ČESKO. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 131/2011. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>>.

⁴⁸ ČESKO. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 131/2011. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>>.

⁴⁹ ČESKO. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 131/2011. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>>.

⁵⁰ ČESKO. Vyhláška č. 240/2012 Sb., kterou se provádí zákon o zdravotnické záchranné službě. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2012, s. 241-245.

zdravotnické záchranné služby. Členové výjezdové skupiny jsou povinni splnit pokyn operátora zdravotnického operačního střediska nebo pomocného operačního střediska k výjezdu, a to do 2 minut od obdržení pokynu; tím není v případě letecké výjezdové skupiny dotčeno právo velitele letadla rozhodovat o provedení letu. Členové výjezdové skupiny jsou povinni poskytnout přednemocniční neodkladnou péči i bez tísňové výzvy. V tomto případě je vedoucí výjezdové skupiny povinen bezodkladně nahlásit čas zahájení poskytování přednemocniční neodkladné péče a místo události zdravotnickému operačnímu středisku nebo pomocnému operačnímu středisku. Vedoucí výjezdové skupiny je oprávněn rozhodnout o neposkytnutí přednemocniční neodkladné péče v místě události v případě, pokud by při poskytování přednemocniční neodkladné péče byly bezprostředně ohroženy životy nebo zdraví členů výjezdové skupiny, nebo měla být přednemocniční neodkladná péče poskytnuta za podmínek, pro jejichž zvládnutí nebyli členové výjezdové skupiny vycvičeni, vyškoleni nebo vybaveni vhodnými technickými či osobními ochrannými prostředky a poskytnutí přednemocniční neodkladné péče toto vyžaduje. Rozhodne-li vedoucí výjezdové skupiny o neposkytnutí přednemocniční neodkladné péče, je povinen neprodleně oznámit tuto skutečnost zdravotnickému operačnímu středisku nebo pomocnému operačnímu středisku, včetně důvodu tohoto rozhodnutí.⁵¹

V případě poskytování přednemocniční neodkladné péče několika výjezdovými skupinami na jednom místě události koordinuje jejich činnost vedoucí výjezdové skupiny, kterého určí zdravotnické operační středisko nebo pomocné operační středisko.⁵²

Pozemní výjezdová skupina

Poskytovatel zdravotnické záchranné služby začleňuje pozemní výjezdové skupiny do výjezdových základů v souladu s plánem pokrytí území kraje výjezdovými základnami. Vedoucího pozemní výjezdové skupiny určí poskytovatel zdravotních služeb, který výjezdovou skupinu zřídil.⁵³

⁵¹ ČESKO. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 131/2011. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>>.

⁵² ČESKO. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 131/2011. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>>.

⁵³ ČESKO. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 131/2011. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>>.

Typy výjezdových pozemních skupin:⁵⁴

- RZP - rychlá zdravotnická pomoc (zdravotnický záchranář + řidič) v sanitním voze;
- RLP - rychlá lékařská pomoc (lékař + zdravotnický záchranář + řidič) v sanitním voze;
- RV - rendez vous (setkávací systém) s lékařem a záchranářem v osobním voze. Osobní záchranářské auto slouží k přepravě zdravotnických pracovníků na místo zásahu, nedisponuje prostředky pro transport pacienta do zdravotnického zařízení. Pokud je tento transport nutný, je přivolána posádka RZP. Lékař může a nemusí na základě vyhodnocení pacientova stavu doprovázet pacienta během transportu. Ve chvíli realizace transportu pouze posádkou RZP, se výjezdová skupina RV s lékařem stává okamžitě dostupnou pro další tísňovou výzvu.

Sanitní vůz je v současné době sice stále dopravním prostředkem, ale zároveň i zdravotnickým pracovištěm. Je plně vybaven pro ošetření všech závažných stavů. Už dávno jsou pryč ty časy, kdy sanitka sloužila jen k dopravním účelům a rychlé přepravě pacienta do nemocnice. Dnes už sanitní vozy neplní ani zdaleka pouze funkci „taxíků“, záchranáři, kteří přijedou na pomoc zraněnému, mají požadované zdravotnické vzdělání a jsou vyškoleni do krizových situací a k práci v terénu. Vybavení sanitních vozů je srovnatelné s vybavením lékařských ordinací. Proto záchranáři provádějí v terénu důkladné vyšetření zdravotního stavu zraněného a neodkladné přednemocniční zákroky, které jsou pro jeho zdraví vhodné z důvodu jejich včasného provedení. Není třeba zdůrazňovat, že tento postup je pro záchranu lidského života daleko efektivnější, než kdyby byl zraněný jen uložen a odvezen do nemocnice. V současné době přebrala záchranná služba činnost, kterou dříve udělali až lékaři při příjmu do zdravotnického zařízení.⁵⁵

Letecká výjezdová skupina

Pravidelný provoz leteckých výjezdových skupin (dále LZS) byl zahájen 1. 4. 1987 v Praze. Do roku 1992 bylo na území Československa zprovozněno celkem 18 středisek LZS. Díky tomu se dnes Česká republika řadí mezi několik málo zemí

⁵⁴ REMEŠ, R., TRNOVSKÁ, S. *Praktická příručka přednemocniční urgentní medicíny*. Praha : Grada Publishing, 2013. s. 12-13. ISBN 978-80-247-4530-5.

⁵⁵ FIALA, M., VILÁŠEK, J., VONDRÁŠEK, D. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha : Karolinum, 2014. s. 68-69. ISBN 978-80-246-2477-8.

v Evropě, kde tento systém funguje a přispívá k výraznému zkvalitnění neodkladné péče o pacienty. Pro srovnání – v roce 1987, kdy byl zahájen pravidelný provoz LZS v ČSSR, byly za úplně jiných ekonomických podmínek zahajovány zkušební lety LZS např. ve Velké Británii.⁵⁶

Posádka vrtulníku má čtyři členy. Dělí se na letovou část a zdravotnickou posádku. Letovou část tvoří kapitán (pilot) a palubní inženýr (kopilot). Kapitán zodpovídá za řízení, bezpečnost a provedení letu. Piloti nejsou záchranáři. Zdravotnická posádka, sedící vzadu, se skládá z lékaře a diplomovaného zdravotnického záchranáře.⁵⁷

Činnost leteckých výjezdových skupin může být zajištěna prostřednictvím Armády České republiky na základě dohody mezi Ministerstvem zdravotnictví a Ministerstvem obrany. Touto dohodou jsou stanoveny zejména podmínky začlenění leteckých výjezdových skupin do výjezdových základen poskytovatelů ZZS a rozsah a podmínky činnosti těchto leteckých výjezdových skupin. Důležitou rolí v začlenění leteckých výjezdových skupin do výjezdových základen je fakt, že začlenění musí být v souladu s plánem pokrytí území kraje výjezdovými základnami.⁵⁸

3.5 Specifické výjezdové skupiny

3.5.1 Vodní výjezdové skupiny

Vodní záchranná služba Českého červeného kříže (dále ČČK) byla založena v roce 1968. Je největší a nejstarší celostátní organizací věnující se vodní záchrance, vzdělávání a záchranářskému sportu. V současné době má celkem 1 227 členů v 36 skupinách v celé České republice.⁵⁹

Vodní záchranná služba ČČK má v současnosti čtyři hlavní pilíře své činnosti:⁶⁰

- záchrana a poskytování neodkladné rozšířené první pomoci na otevřených vodních plochách a v jejich blízkosti,
- zajišťování bezpečnosti v aquaparcích, bazénech a koupalištích,

⁵⁶ ADÁMEK, M., *Jak funguje letecká záchrana: zákulisí, záchranáři, zásahy*. Brno : Computer Press, 2010. s. 11. ISBN 978-80-251-2589-2.

⁵⁷ ADÁMEK, M., *Jak funguje letecká záchrana: zákulisí, záchranáři, zásahy*. Brno : Computer Press, 2010. s. 15. ISBN 978-80-251-2589-2.

⁵⁸ ČESKO. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2011, částka 131/2011. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>>.

⁵⁹ *Kdo jsme* [online]. 2014 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z WWW: <http://www.vzs.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=1&Itemid=8>.

⁶⁰ *Kdo jsme* [online]. 2014 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z WWW: <http://www.vzs.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=1&Itemid=8>.

- komplexní vzdělávací řád záchranářů – od juniorů po specialisty na určité typy vodního prostředí a složky IZS,
- vodní záchranná služba ČČK jako aktivní součást IZS.

Vodní záchranná služba ČČK (VZS) je významným lídrem v oblasti záchrany ve vodním prostředí a v jeho blízkosti. Jako jediná celostátní organizace svého druhu působí zejména v letních měsících na vybraných vodních plochách, kde zpravidla funguje v režimu 24hod/nonstop. Jakožto složka zařazená v Integrovaném záchranném systému (IZS) je pak běžně využívána k primárním zásahům na vodních plochách, nebo jejich blízkosti operačními prostředky Hasičského záchranného sboru ČR, dispečinky zdravotnických záchranných služeb (ZZS), Policie ČR nebo Státní plavební správy.⁶¹

VZS působí zejména v lokalitách, kde dojezdové časy záchranných služeb jsou mnohdy velmi daleko za hranicí zákonných 15 minut, nebo jsou tyto lokality bez rychlého nasazení motorového plavidla nedostupné. Zcela zásadní je i velmi dobrá znalost zajišťovaných vodních ploch, břehů a okolí, což je pro rychlý zásah a záchranu života velmi často naprosto klíčové. Rychlá odezva např. na výzvu tonutí, nebo stavu těsně po tonutí dramaticky zvyšuje šanci na přežití. VZS poskytuje své čluny i jako dopravní prostředek posádkám Rychlé lékařské pomoci do obtížně dostupných míst a pro následný rychlý transport pacienta člunem VZS k sanitnímu vozu, nebo vrtulníku Letecké záchranné služby. Proto není možné VZS nahradit např. zásahem HZS.⁶²

Vodní záchranná služba ČČK jako aktivní součást IZS

Již od katastrofálních povodní v roce 1997 VZS prokázala svoji akceschopnost v nejnáročnějších podmínkách. VZS má specialisty na zásahy v divoké vodě, kteří jsou nasazováni do náročných podmínek, kde díky svému výcviku a vybavení jsou schopni zajistit bezpečnou evakuaci nebo záchranu lidí a majetku.⁶³

VZS jako ostatní složka IZS je nasazována jako záchranná složka nejen v případě povodní velkého rozsahu, ale i v případě lokálních povodní, nebo

⁶¹ *Záchrana a poskytování neodkladné první pomoci na otevřených vodních plochách a v jejich blízkost.* [online]. 2016 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z WWW: <http://www.vzs.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=2&Itemid=9>.

⁶² *Záchrana a poskytování neodkladné první pomoci na otevřených vodních plochách a v jejich blízkost.* [online]. 2016 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z WWW: <http://www.vzs.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=2&Itemid=9>.

⁶³ *Vodní záchranná služba ČČK jako aktivní součást IZS* [online]. 2016 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z WWW: <http://www.vzs.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=2&Itemid=9>.

při pátracích akcích na vodě, nebo v blízkosti vodních ploch a toků, či při vyhledávání utonulých. VZS je rovněž nasazována při likvidačních pracích a záchraně majetku.⁶⁴

3.5.2 Horská služba

Vláda České republiky vyslovila souhlas se založením obecně prospěšné společnosti Horská služba usnesením č. 827 ze dne 1. září 2004 a určila, že funkci zakladatele bude jménem státu vykonávat Ministerstvo pro místní rozvoj (se sídlem Praha 1, Staroměstské nám. 6). Ministerstvo pro místní rozvoj založilo zakladací listinou ze dne 19. listopadu 2004 obecně prospěšnou společnost Horská služba ČR, o.p.s.⁶⁵

Poslání a úkoly

Horská služba ČR (dále HS) při výkonu své činnosti zejména:⁶⁶

- organizuje a provádí záchranné a pátrací akce v horském terénu,
- poskytuje první pomoc a zajišťuje transport zraněných,
- vytváří podmínky pro bezpečnost návštěvníků hor,
- zajišťuje provoz záchranných a ohlašovacích stanic HS,
- provádí instalaci a údržbu výstražných a informačních zařízení,
- spolupracuje při vydávání a rozšiřování preventivně-bezpečnostních materiálů,
- informuje veřejnost o povětrnostních a sněhových podmínkách na horách a opatřeních HS k zajištění bezpečnosti na horách,
- spolupracuje s orgány veřejné správy, ochrany přírody a životního prostředí a jinými orgány a organizacemi,
- sleduje úrazovost a provádí rozbor příčin úrazů na horách, navrhuje a doporučuje opatření k jejímu snížení,
- provádí hlídkovou činnost na hřebenech, sjezdových tratích, pohotovostní službu na stanicích a domech HS,
- provádí lavinová pozorování,
- připravuje a školí své členy a čekatele,
- spolupracuje s ostatními záchrannými organizacemi doma i v zahraničí.

⁶⁴Vodní záchranná služba ČČK jako aktivní součást IZS [online]. 2016 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z WWW: <http://www.vzs.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=2&Itemid=9>.

⁶⁵ Preambule [online]. 2012 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.horskaslužba.cz/cz/horska-sluzba/horska-sluzba-cr-o-p-s/statut-horske-sluzby-cr-o-p-s>>.

⁶⁶ Poslání a úkoly [online]. 2013 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.horskaslužba.cz/cz/horska-sluzba/poslani-a-ukoly>>.

Výkon činnosti Horské služby ČR se organizuje především v rámci oblastí, kterými jsou Šumava, Krušné hory, Jizerské hory, Krkonoše, Orlické hory, Jeseníky a Beskydy, a jejich okrsků.⁶⁷

Za zmínku stojí skutečnost, že od 15. prosince 2012 je v provozu jednotné číslo tísňového volání na horskou službu v horských oblastech ČR – 1210 (nutno uvádět s mezinárodní předvolbou tedy +420 1210).⁶⁸

⁶⁷ *Organizační struktura HS ČR* [online]. 2013 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.horskasluzba.cz/cz/horska-sluzba/horska-sluzba-cr-o-s/statut-hs-o-s>>.

⁶⁸ FIALA, M., VILÁŠEK, J., VONDRÁŠEK, D. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha : Karolinum, 2014. s. 17. ISBN 978-80-246-2477-8.

4 Krizová připravenost zdravotnictví na mimořádné situace

4.1 Legislativní zdroje krizové připravenosti⁶⁹

Co je vlastně „krizová legislativa“, nebo jinak řečeno „krizové zákonodárství“? Jde o právní předpisy využívané za doby krize nebo určité mimořádné události. Za zásadní právní regulaci v této oblasti je možné, vedle ústavní regulace, považovat zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů, a též zákon č.239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně dalších předpisů, ve znění pozdějších předpisů. Přijetí této právní regulace (účinné od 1. ledna 2001) je možné považovat za průlom v řešení mimořádných situací a krizových situací v České republice. Do té doby, tedy do přijetí obou uvedených zákonů, nebyla takto podrobná a přesná právní regulace součástí právního řádu České republiky.

Hlavním iniciátorem obou základních zákonů byla společenská potřeba zvláštní právní úpravy, která by vytvořila podmínky pro řešení mimořádné události prostřednictvím standardizovaných postupů integrovaného záchranného systému, ale také mimořádných událostí, kdy není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů a složek integrovaného záchranného systému (tedy krizových situací). Do té doby nebyla v právním řádu oblast krizového řízení řešena vůbec a oblast integrovaného záchranného systému byla upravena dosti nedostatečně. Nezbytnost odpovídající právní úpravy vyplynula zejména při řešení rozsáhlých ničivých povodní v roce 1997, které postihly třetinu území republiky a zasáhly také území sousedních států. Absence právních a dalších podmínek byla tehdy zřejmá zejména při provádění záchranných a likvidačních prací, kdy byly bezprostředně ohroženy lidské životy a majetek. Oblast krizového řízení se dnes navzájem prolíná s mnoha různými právními předpisy, zasahuje do mnoha různých právních odvětví.

4.2 Krizové řízení

Krizové řízení je řízení, jehož cílem je zajistit zvládnutí možných kritických situací v rámci působnosti orgánů krizového řízení a plnění opatření a úkolů uložených vyššími orgány krizového řízení (ke zvládnutí se zpravidla používá právní opatření „vyhlášení krizové situace“, které umožňuje dočasně omezit práva a svobody lidí,

⁶⁹ ŠTĚTINA, J. a kol. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. Praha : Grada Publishing, a. s., 2014. s. 150-151. ISBN 978-80-247-4578-7.

použit nadstandardní zdroje apod.), a to včetně zajištění přípravy na zvládnutí možných kritických situací.⁷⁰

4.2.1 Orgány krizového řízení⁷¹

Orgány (vláda ČR, ministerstva a ostatní správní úřady, Česká národní banka, orgány krajů, obcí a určené orgány s územní působností), které ve prospěch svého zřizovatele zabezpečují analýzu a vyhodnocení možných ohrožení jeho bezpečnosti, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravnými opatřeními a řešením krizových situací.

Bezpečnostní rada státu

Bezpečnostní rada státu je stálým pracovním orgánem vlády České republiky v oblasti bezpečnostní problematiky. Jejím základním úkolem je podílet se na tvorbě spolehlivého bezpečnostního systému státu, zabezpečovat koordinaci a kontrolu opatření k zajištění bezpečnosti České republiky a mezinárodních závazků. Bezpečnostní rada státu byla zřízena článkem 9 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky.

Bezpečnostní rada kraje

Bezpečnostní rada kraje je koordinačním orgánem pro přípravu na krizové situace. Předsedou je hejtman kraje, v Praze primátor hlavního města Prahy, který jmenuje členy bezpečnostní rady kraje.

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, Nařízení vlády č. 462/2000 Sb. k provedení §27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění nařízení vlády č. 36/2003 Sb.

Ústřední krizový štáb

Ústřední krizový štáb je pracovním orgánem vlády k řešení krizových situací. Byl zřízen usnesením vlády ze dne 11. ledna 1999 č. 33 ve znění usnesení vlády ze dne 10. ledna 2001 č. 53 a vládou zařazen do systému orgánů Bezpečnostní rady státu.

⁷⁰ PROCHÁZKOVÁ, D. *Krizové řízení, havarijní plánování a ochrana obyvatelstva*. České Budějovice : Vysoká škola Evropských a regionálních studií, 2009. s. 17. ISBN 978-80-86708-86-7.

⁷¹ BLÁHA, M., PROUZA, D. *Krizové projekty*. České Budějovice : Vysoká škola Evropských a regionálních studií, 2007. s. 29-30. ISBN 978-80-86708-44-7.

4.3 Krizový plán⁷²

Krizový plán je souhrnným plánovacím dokumentem, kterým zákonem stanovené orgány krizového řízení plánují ve své věcné a územní působnosti opatření a postupy pro případ vzniku krizových situací.

Krizový plán zpracovávají:

- ministerstva a jiné správní úřady, k zajištění připravenosti na řešení krizových situací v oboru své působnosti,
- Česká národní banka (v oblasti měnové politiky a bankovníctví),
- kraj (krizový plán kraje), je zpracován podle zákona 240/2000 Sb., o krizovém řízení,
- obecní úřad,
- kancelář Poslanecké sněmovny, Kancelář senátu, Kancelář prezidenta republiky, Úřad vlády,
- nejvyšší kontrolní úřad a Bezpečnostní informační služba.

Krizové plány se pro účely zpracování metodiky dělí na:

- krizové plány ministerstev a jiných správních úřadů, krizový plán ČNB,
- krizové plány krajů,
- krizové plány určených obcí,
- právnické a podnikající fyzické osoby zpracovávají plány krizové připravenosti, pokud zajišťují plnění opatření vyplývajících z krizového plánu.

V souladu s platnou krizovou legislativou je krizový plán základním dokumentem pro oblast krizového řízení pro všechny orgány krizového řízení. Krizový plán se zpracovává v písemné a elektronické podobě.

4.3.1 Plány krizové připravenosti

Tyto plány zpracovávají právnické a fyzické podnikající osoby, které zajišťují plnění opatření vyplývajících z krizového plánu spádového regionálního orgánu krizového řízení. Struktura musí být srovnatelná s krizovým plánem orgánů krizového řízení.⁷³

⁷² BLÁHA, M., PROUZA, D. *Krizové projekty*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. s. 29. ISBN 978-80-86708-44-7.

⁷³ BLÁHA, M., PROUZA, D. *Krizové projekty*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. s. 33. ISBN 978-80-86708-44-7.

4.4 Havarijní plánování

Dle struktury řízení území je z hlediska komplexnosti nejvyšší bezpečnostní plánování, které zahrnuje územní plánování, prostorové plánování, strategické plány rozvoje území, plánování ve zdravotnictví, v průmyslu, službách, zemědělství, vzdělávání apod. Nouzové a krizové plánování specifikují nástroje pro zvládnutí dopadů pohrom v území. Havarijní plánování patří do nouzového plánování.⁷⁴

Pro případ vzniku havárie a dalších mimořádných událostí a nutnosti řešení jejich následků jsou vypracovány havarijní plány. Havarijním plánem může být „dokument, v němž jsou uvedeny popisy činností a opatření prováděných při vzniku závažné havárie vedoucí ke zmírnění jejich dopadů uvnitř objektu nebo u zařízení.“⁷⁵

Traumatologický plán

Obsahuje postupy poskytovatelů zdravotních služeb a správních úřadů a organizaci zajištění neodkladné zdravotnické péče a zdravotní pomoci obyvatelstvu postiženému mimořádnou událostí (MU) nebo osobám provádějícím záchranné a likvidační práce a byly v souvislosti s mimořádnou událostí zdravotně postiženy, způsob zabezpečení zdravotnické pomoci evakuovanému a ukrývanému obyvatelstvu a zásady ochrany veřejného zdraví zasahujících složek IZS a dotčených zdravotnických zařízení.⁷⁶

Specifickou oblastí zdravotnického plánování na úrovni havarijního plánování je ochrana veřejného zdraví, kde jsou významově adekvátní obdobou traumatologického plánu zpracovány Plány hygienických a protiepidemických opatření, k zajištění ochrany veřejného zdraví v případech jeho ohrožení v důsledku mimořádné události nebo vzniku ohniska nebezpečné nákazy ve smyslu zákona č. 258/2000 Sb. Tyto plány jsou současně považovány i za východisko operačních plánů krajské hygienické stanice.⁷⁷

⁷⁴ PROCHÁZKOVÁ, D. *Krizové řízení, havarijní plánování a ochrana obyvatelstva*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, s. 31. ISBN 978-80-86708-86-7.

⁷⁵ SMETANA, M., KRATOCHVÍLOVÁ D. ML, KRATOCHVÍLOVÁ, D. *Havarijní plánování*. Brno : Computer Press, a. s., 2010. s.14. ISBN 978-80-251-2989-0.

⁷⁶ SMETANA, M., KRATOCHVÍLOVÁ D. ML, KRATOCHVÍLOVÁ, D. *Havarijní plánování*. Brno : Computer Press, a. s., 2010. s. 24. ISBN 978-80-251-2989-0.

⁷⁷ HLAVÁČKOVÁ, D., ŠTOREK, J., FIŠER, V., NEKLAPILOVÁ, V., VRASPÍROVÁ, H. *Krizová připravenost zdravotnictví*. Brno : NCO NZO, 2007. s. 37. ISBN 978-80-7013-452-8.

4.1 Postup řešení krizových situací hromadného postižení v přednemocniční a v časné nemocniční fázi na území ČR

4.1.1 Zdravotnictví při mimořádných událostech

Mimořádné události s hromadným postižením zdraví (dále jen HPZ) jsou stále častěji realitou dnešních dní. Množí se případy teroristických útoků, dopravních a průmyslových havárií, přírodních katastrof. V naší republice, stejně jako v mnoha dalších zemích, nebyla dlouhou dobu této problematice věnována adekvátní pozornost. Odbor krizové připravenosti Ministerstva zdravotnictví ČR, byl pověřen zpracováním problematiky, definuje zdravotnický záchranný řetězec, jehož jednotlivé články se podílejí na likvidačních a záchranných pracích specifikovaných v tzv. „krizových zákonech“. Prvním článkem je laická první pomoc, druhým odborná přednemocniční neodkladná péče zajišťovaná zdravotnickou záchrannou službou a třetím je odborná nemocniční neodkladná péče (dále NNP).⁷⁸

4.1.2 Postup ZZS při řešení HPZ v přednemocniční fázi

Základní postup ZZS při řešení HPZ v přednemocniční etapě je třeba cítit a pouze jej operativně přizpůsobit aktuální situaci s ohledem na typ vyvolávající příčinu, rozsah postižení, terén, počasí a další okolnosti konkrétní mimořádné události s převahou zdravotnické problematiky.⁷⁹

Postup ZZS při řešení HPZ:⁸⁰

- správné vyhodnocení tísňové výzvy a vyslání adekvátního počtu prostředků,
- správný prvotní a upřesněný odhad rozsahu první posádkou na místě. (počet postižených osob),
- správná reakce zdravotnického operačního střediska,
- hodnocení rizik pro zasahující,
- zahájení třídění – podle situace, okolností a rozsahu HPZ (lékařské třídění s využitím třídících a identifikačních karet, START silami složek IZS/mimo zdravotníky/),

⁷⁸ ŠTĚTINA, J. a kol. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. Praha : Grada Publishing, a. s., 222 s. ISBN 978-80-247-4578-7.

⁷⁹ ŠTĚTINA, J. a kol. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. Praha : Grada Publishing, a. s., 2014. s. 223. ISBN 978-80-247-4578-7.

⁸⁰ ŠTĚTINA, J. a kol. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. Praha : Grada Publishing, a. s., 2014. s. 223. ISBN 978-80-247-4578-7.

- správné umístění a orientace obvaziště (obvazišť) – správný režim příjmu na obvaziště podle rozsahu a rychlosti přísunu, shromáždění veškerého dostupného materiálu a vybavení v prostoru na místě zásahu,
- zahájení odsunu až po zajištění všech pacientů z pohledu vitálních funkcí,
- cílený transport do zdravotnické zařízení (dále ZZ) podle typu a rozsahu postižení – postupně rozdělovat do více ZZ – nezahřít nejbližší, směřovat přímo na specializované pracoviště,
- jednotná dokumentace, evidence a postupy minimálně v celé řízené oblasti.

4.1.3 Aktivace traumatologických plánů ZZS⁸¹

1. Stupeň vyhláší zdravotnické operační středisko jestliže:

- bylo postiženo na zdraví maximálně 5 osob, z toho 1 až 3 osoby jsou zraněny těžce. Likvidace zdravotních následků hromadného postižení zdraví si vyžádá současné nasazení sil a prostředků více výjezdových základen ZZS, bez nutnosti povolání záloh a avizujeme směrování pacientů do traumacenter oblasti a na urgentní příjmy nejbližšího zdravotnického zařízení (lehčí pacienti). Není třeba průběžné koordinace společného zásahu složek IZS velitelem zásahu.

2. stupeň vyhláší zdravotnické operační středisko jestliže:

- došlo k postižení zdraví maximálně 50 osob (např. havárie hromadných dopravních prostředků, průmyslová havárie apod.). Likvidace zdravotních následků hromadného postižení zdraví si vyžádá současné nasazení sil a prostředků z více či všech výjezdových základen ZZS v oblasti a jen výjimečně povolání záloh. Avizujeme směrování postižených na traumacentra oblasti a na urgentní příjmy několika nejbližších zdravotnického zařízení (lehčí pacienti). Je třeba koordinace společného zásahu složek IZS velitelem zásahu.

3. stupeň vyhláší zdravotnické operační středisko v případě mimořádné události, při níž:

- došlo k postižení zdraví do 100 osob (např. havárie v železniční a letecké dopravě, průmyslová havárie, přírodní katastrofa, terorismus apod.).

⁸¹ ŠTĚTINA, J. a kol. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. Praha : Grada Publishing, a. s., 2014. s. 224-225. ISBN 978-80-247-4578-7.

Likvidace zdravotních následků hromadného postižení zdraví si vyžádá současné nasazení všech dostupných sil a prostředků kraje a povolání záloh. Avizujeme směřování postižených na traumacentra, případně na další dostupná traumacentra a urgentní příjmy všech nemocnic v kraji. Je třeba koordinace společného zásahu složek IZS velitelem zásahu.

4. stupeň vyhláší zdravotnické operační středisko v případě mimořádné události, při níž:

- při níž došlo k postižení zdraví u více než 100 osob. Likvidace zdravotních následků hromadného postižení zdraví si vyžádá současné nasazení všech dostupných sil a prostředků kraje, povolání záloh a standardně je vyžadována materiální a personální výpomoc okolních krajů. Avizujeme směřování postižených na traumacentra a na urgentní příjmy všech nemocnic ve vlastním i okolních krajích (prostřednictvím jejich zdravotnických operačních středisek). Koordinace složek probíhá také na strategické úrovni, pokud koordinaci záchranných a likvidačních prací převezme starosta obce s rozšířenou působností, hejtman, ústřední krizový štáb nebo Ministerstvo vnitra, případně Ministerstvo zdravotnictví (§ 8 zákona č. 239/2000 Sb.).

4.1.4 Vedoucí lékař zásahu a potřebná součinnost složek integrovaného záchranného systému při řešení hromadného postižení zdraví⁸²

Vedoucí lékař

Vedoucí lékař zásahu je lékař, který se na místo zásahu dostaví jako první. Ten však může být vystřídán jiným, zkušenějším či předem určeným, pro řešení HPZ v terénu vyškoleným, lékařem. Vedoucí lékař spolupracuje s velitelem zásahu IZS až do okamžiku odvozu posledního postiženého z místa zásahu, přičemž vždy přímo řídí činnost ZZS – průzkum, třídění, ošetření a odsun do zdravotnických zařízení, odpovídá za komunikaci se zdravotnickým operačním střediskem a jeho prostřednictvím s cílovými zdravotnickými zařízeními.

Součinnost složek IZS

Při jakékoliv mimořádné události musí být prioritním úkolem a cílem všech zasahujících složek IZS zachránit co nejvíce životů a zmírnit následky postižení

⁸² ŠTĚTINA, J. a kol. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. Praha : Grada Publishing, a. s., 2014. s. 225-228. ISBN 978-80-247-4578-7.

u pacientů, kteří přežili. Teprve na dalším místě by měla být snaha po zmírnění ekonomického dopadu a jiných aspektů řešené situace. Proto, pokud jde o akci s vyšším počtem postižených, je třeba zapojit všechny přítomné členy ZZS výhradně do plnění úkolů při třídění, ošetření a zajištění odsunu pacientů.

Hasičský záchranný sbor ČR v rámci spolupráce pomáhá zajišťovat například:

- vyprošťování a přinášení raněných,
- předtřídění START- označení pacientů pomocí barevných proužků,
- osvětlení plochy zásahu a obvaziště při zhoršené viditelnosti,
- stavba stanů na místě podle dohody s vedoucím lékařem,
- manipulace s pacienty.

Policie ČR v rámci spolupráce pomáhá zajišťovat například:

- okamžité uzavření oblasti zásahu, vyznačení a hlídání zóny oprávněnosti („zlatá“- zasahující týmy, „stříbrná“- logistická podpora, „bronzová“- média a politici),
- výpomoc při označení obvaziště, koridorů, výsečí (trasovací pásy),
- určení a zajištění odsunových tras podle umístění obvaziště a cílových zdravotnických zařízení,
- určit plochu pro otáčení vozidel (je-li nutná).

V rámci spolupráce se ZZS je třeba zajistit silami ostatních složek:

- především technické zajištění zásahu složek IZS z pohledu bezpečnosti (pohotovostní služba plynáren, vodáren, elektráren a jiných služeb),
- výpomoc speciálních armádních složek (oddíly využívající těžkou techniku kvůli vyprošťování osob, oddíly protichemické a radiační ochrany),
- výpomoc dobrovolnických organizací a výpomoc neziskových nevládních organizací,
- Výpomoc a metodické vedení v případě řešení MU s převažující jadernou, chemickou a biologickou problematikou ze strany státní správy a určených organizací.

4.1.5 Třídění raněných a postižených při hromadných neštěstích a katastrofách

Třídění raněných START⁸³

Třídění raněných START (Snadné Třídění a Rychlá Terapie – Simple Triage and Rapid Treatment) je velmi jednoduché a použitelné bez jakéhokoliv základního přístrojového vybavení. Toto základní třídění, jehož výuka je velmi snadná, lze použít v první fázi záchranné akce, kdy ještě nejsou přítomni zdravotníci. Do kontaktu s prvními oběti hromadného neštěstí a katastrofy přicházejí totiž většinou laici, později nezdravotníci, kteří musí zraněné a zasažené nejprve uvolnit a vyprostit (hasiči, vojáci, policie). V tomto případě tedy hovoříme o prvotním laickém třídění. V této době lze v krátké době rozdělit zraněné na mrtvé, lehce zraněné a ostatní a provádět základní život zachraňující výkony: uvolnění dýchacích cest, zevní srdeční masáž, zastavení krvácení a polohování, a usnadnit a urychlit zdravotnickým skupinám odborné zdravotnické třídění, na které navazuje poskytování neodkladné pomoci a transport do příslušných zdravotnických zařízení, kde se na příjmovém oddělení provádí tzv. nemocniční třídění, které teprve s definitivní platností určí, jaká zdravotnická péče bude poskytnuta. Ta může být resuscitační, intenzivní, standardní či paliativní.

4.2 Výuka a výcvik záchranářů⁸⁴

Na základě mezinárodních zkušeností se postupně v ČR vytváří nový systém vzdělávání a výcviku lékařů, nelékařského vysokoškolského zdravotnického personálu – v přednemocniční neodkladné péči se zaměřením na akutní traumatologické stavy a neodkladnou resuscitaci. Příprava a vzdělávání populace v ČR v problematice neodkladné první pomoci jako základu pro navazující poskytování přednemocniční neodkladné péče není až na malé výjimky uspokojivá.

V průběhu analýz katastrof a různých konfliktů bylo hodně času věnováno výzkumu zjišťování příčin, proč a kdy zranění umírají. K úmrtím po traumatu dochází ve třech typických časových úsecích, aniž je nutné dělat rozdíly mezi civilními a válečnými poraněními. Rozdělení je následující:

- **Okamžitá úmrtí (Immediate)**

Tato úmrtí se objevují během sekund až minut od zranění a zahrnují se životem neslučitelná poranění mozku, míchy, srdce a hlavních cév.

⁸³ ŠTĚTINA, J. a kol. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. Praha : Grada Publishing, a., 2014. s. 382. ISBN 978-80-247-4578-7.

⁸⁴ ŠTĚTINA, J. a kol. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. Praha : Grada Publishing, a., 2014. s. 506-509. ISBN 978-80-247-4578-7.

- **Časná úmrtí (Early)**

Tato úmrtí nastávají řádově do 24 hodin od zranění, přibližně v polovině případů následkem pokračujícího krvácení při vícečetných poraněních trupu, pánve a končetin, případně progresí nitrolebního krvácení nebo edému při poranění mozku. Je to ta fáze ošetřování úrazu, která je často označována jako „zlatá hodina“, kdy efektivní součinností řádně vyškolených a vycvičených zdravotníků lze předejít odvratitelným úmrtím.

- **Pozdní úmrtí (Late)**

V řádu dnů až týdnů od zranění dochází k úmrtím na podkladě orgánového či multiorgánového selhání, případně v důsledku sepsy.

Pro první skupinu postižených bohužel nelze učinit zpravidla žádná život zachraňující opatření, zde je nutná prevence. Hlavní cílovou skupinou kurzů ATLS/BATLS jsou zranění ve druhé skupině, kteří jsou léčeni během „zlaté hodinky“ (nebo dokonce zlatých minut). Princip systematického prvotního zhodnocení a zajištění životních funkcí spolu s kontinuálním vnímáním priorit, zřetelně odděleně od následného kompletního vyšetření a definitivní léčby, je základem efektivní navazující péče o jednotlivého závažně zraněného pacienta, zejména v časové tísní, například při stavech život ohrožujícího účinné třídění a poskytování péče při hromadných neštěstích a tedy platformou pro součinnost složek působících v rámci medicíny katastrof.

Přežití ve třetí skupině je pozitivně ovlivněno aktivní a správnou počáteční léčbou následovanou intenzivní lékařskou a ošetrovatelskou péčí, negativně naopak působí vyšší věk a komorbidita (současný výskyt více nemocí).

Oba kurzy předpokládají, že účastníci přicházejí již teoreticky připraveni z k tomuto účelu speciálně vydaných publikací. Před nástupem kurzu (ATLS) nebo po nástupu (BATLS) je teoretické přezkoušení. Nezbytná je stoprocentní účast na všech výukových modulech zahrnujících přednášky, praktická cvičení a muláží (barevné voskové obtisky). Kurzy jsou završeny teoretickým písemným testem a praktickou zkušební muláží. Úspěšní absolventi obdrží certifikát „ATLS Provider“ od American College of Surgeons, který je platný čtyři roky. K jeho prodloužení je nutný „re-fresh“ kurz – zkrácená forma kurzu podle inovovaného manuálu. Kurs BATLS má platnost 5 let.

Od roku 2011 je možno absolvovat i kurz ALS (Advanced Life Support) – standardizovaný kurz neodkladné rozšířené resuscitace, který podle standardů ERC

(European Resuscitation Council) poskytuje Česká resuscitační rada. Principy jsou podobné kurzům ATLS, tedy předchozí vlastní samostudium, kurz pro různé kategorie poskytovatelů zaměřený zejména na praktické zvládnutí resuscitace a na vedení týmu.

V zahraničí bývá absolvování určitého spektra podobných kurzů předpokladem práce na určitém typu oddělení (urgentní příjem, traumatologická ambulance, intenzivní péče apod.).

5 Výzkum

5.1 Dotazníkové šetření

Výzkum byl prováděn pomocí dotazníkového šetření. Cílem tohoto šetření bylo zjistit povědomí veřejnosti o zdravotnické záchranné službě.

Dotazník byl poskytnut k vyplnění respondentům v Českých Budějovicích a Pelhřimově. Věková hranice respondentů nebyla blíže určena ani omezena. Šetření probíhalo v lednu a v únoru 2016. Součástí dotazníkového šetření bylo poděkování, základní údaje a samotné otázky. V dotazníkovém šetření bylo 17 otázek a všechny byly formulovány uzavřenou formou. Dotazníkové šetření bylo veřejnosti poskytnuto v tištěné formě a v rámci jeho vyplnění byla navštívena jedna ze středních škol v Českých Budějovicích.

V rámci dotazníkové šetření bylo vyplněno 142 dotazníků, respondenti vyplňovali dotazníky dobrovolně a anonymně.

Stanovené hypotézy

Hypotéza č. 1- Většina dotazovaných se domnívá, že by měli nejprve poskytovat první pomoc a následně volat na informační a operační středisko ZZS.

Hypotéza č. 2- Většina dotazovaných nemá povědomí o tom, kam se dovolají, zavolají-li na linku 112.

Hypotéza č. 3- Většina dotazovaných nikdy nevyužila ZZS.

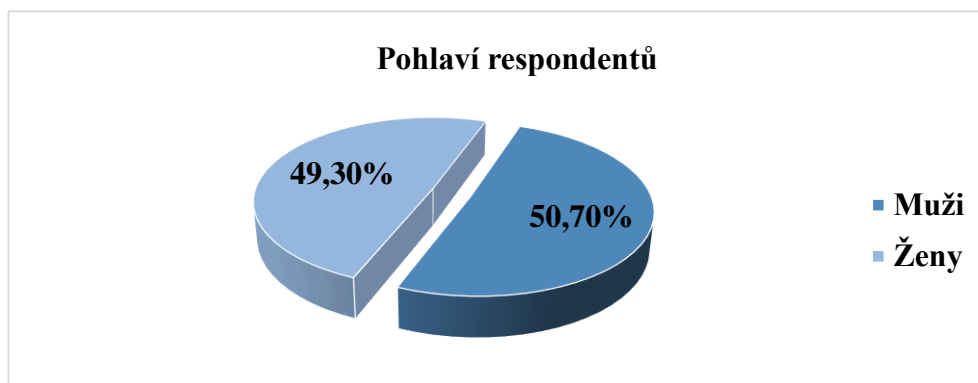
Hypotéza č. 4- Většina dotazovaných se domnívá, že posádka ZZS nesmí odmítnout poskytnutí první pomoc.

5.2 Výsledky dotazníkového šetření

Pohlaví respondentů

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 142 respondentů, z nichž bylo 72 mužů, což činí 50,70% výzkumného vzorku a 70 žen, což činí 49,30% výzkumného vzorku. Pohlaví respondentů bylo zjišťováno kvůli orientaci jeho zastoupení, bylo identifikační otázkou. Se zjištěnými daty nebylo v následné analýze více pracováno. Dotazníkové šetření bylo veřejnosti poskytnuto v tištěné formě a v rámci jeho vyplnění byla navštívena jedna ze středních škol v Českých Budějovicích.

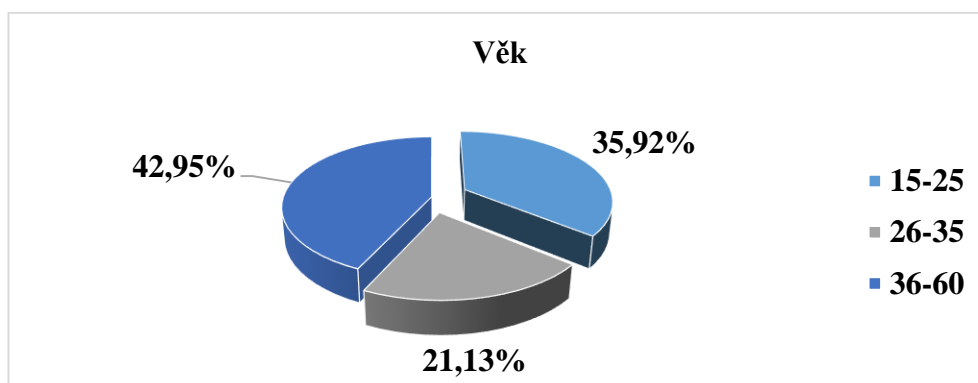
Graf č. 1:⁸⁵

Věkové rozpětí respondentů

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 51 respondentů ve věku od 15-25 let což činí 35,92% výzkumného vzorku, 30 respondentů ve věku od 26-35 let, což činí 21,13% výzkumného vzorku a 61 respondentů ve věku od 36-60 let, což činí 42,96% výzkumného vzorku. Věkové rozpětí respondentů bylo do výzkumné části zahrnuto pro zjištění, v jakém věkovém zastoupení se respondenti zúčastnili výzkumného šetření. Se zmíněnými daty není následující analýze dále pracováno.

Graf č. 2:⁸⁶

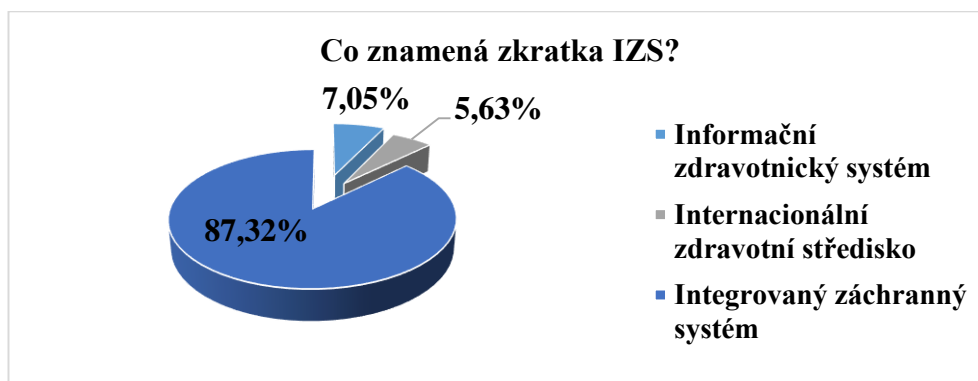
⁸⁵ Vlastní výpočty.

⁸⁶ Vlastní výpočty.

Otázka č. 1: Co znamená zkratka IZS?

Otázka č. 1 podkrývala povědomí veřejnosti významu zkratky IZS. V rámci dotazníkového šetření zodpovědělo 7,04% respondentů, že zkratka IZS znamená informační zdravotnický systém, 5,63% dotazovaných respondentů zodpovědělo, že zkratka IZS znamená internacionální zdravotní středisko a 87,32% respondentů si myslí, že zkratka IZS znamená integrovaný záchranný systém.

Graf č. 3:⁸⁷

Otázka č. 2: Jaké je telefonní číslo na zdravotnickou záchrannou službu?

Většina dotazovaných, to je 97,18% výzkumného vzorku, zodpověděla, že číslo na ZZS je 155, 0,70% respondentů zodpovědělo, že telefonní číslo na ZZS je 158 a 2,11% respondentů zodpovědělo, že telefonní číslo na ZZS je 150.

Graf č. 4:⁸⁸

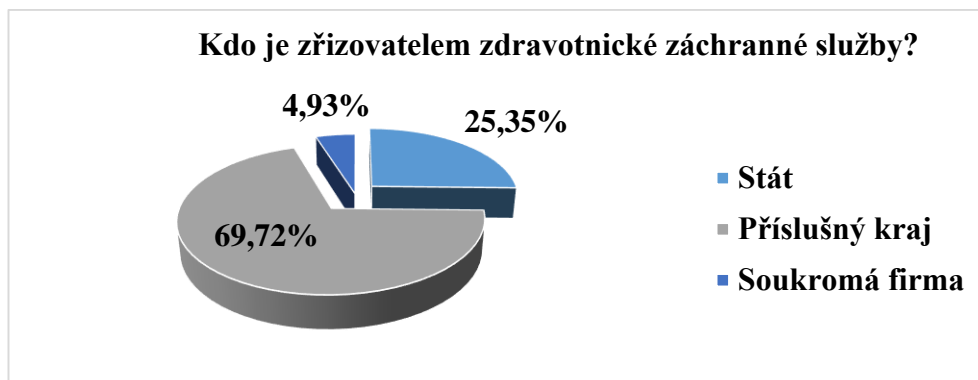
⁸⁷ Vlastní výpočty.

⁸⁸ Vlastní výpočty.

Otázka č. 3: Kdo je zřizovatelem zdravotnické záchranné služby?

25,35% dotazovaných respondentů zodpovědělo, že zřizovatelem ZZS je stát, 69,72% respondentů zodpovědělo, že zřizovatelem ZZS je příslušný kraj a 4,93% respondentů si myslí, že zřizovatelem ZZS je soukromá firma.

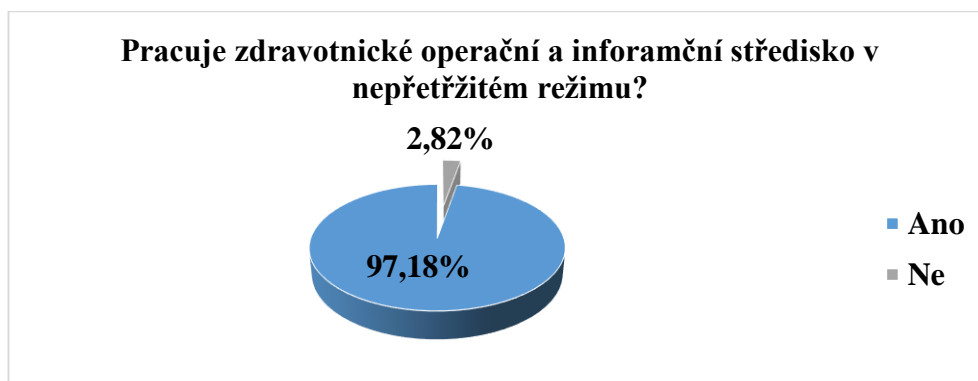
Graf č. 5:⁸⁹

Otázka č. 4: Pracuje zdravotnické operační a informační středisko v nepřetržitém režimu?

Na tuto otázku zodpovědělo 97,18% respondentů, že zdravotnické operační a informační středisko pracuje v nepřetržitém režimu a 2,82% respondentů zodpovědělo, že operační a informační středisko nepracuje v nepřetržitém režimu.

Graf č. 6:⁹⁰

⁸⁹ Vlastní výpočty.

⁹⁰ Vlastní výpočty.

Otázka č. 5: Jaký je ze zákona dojezdový čas posádky zdravotnické záchranné služby?

Z dotazovaných respondentů zodpovědělo 40,14% respondentů, že zákonný dojezdový čas je 15 minut, 56,34% respondentů zodpovědělo, že dojezdový čas posádky ZZS je 20 minut a 3,52% respondentů zodpovědělo, že zákonný dojezdový čas posádky ZZS je 25 minut.

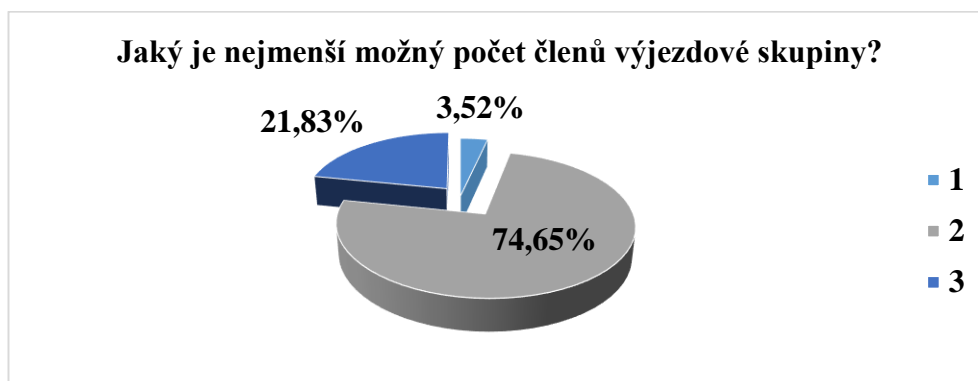
Graf č. 7:⁹¹

Otázka č. 6: Jaký je nejmenší možný počet členů výjezdové skupiny?

3,52% respondentů odpovědělo, že nejmenší možný počet členů výjezdové skupiny je jeden, 74,65% respondentů odpovědělo, že nejmenší počet členů výjezdové skupiny jsou dva a 21,83% procent respondentů si myslí, že nejmenší možný počet členů posádky ZZS jsou tři.

Graf č. 8:⁹²

⁹¹ Vlastní výpočty.

⁹² Vlastní výpočty.

Otázka č. 7: Je lékař členem každé posádky zdravotnické záchranné služby?

Z dotazovaných respondentů zodpovědělo 36,62%, že lékař je členem každé posádky ZZS a 63,38% respondentů si myslí, že lékař není členem každé posádky ZZS.

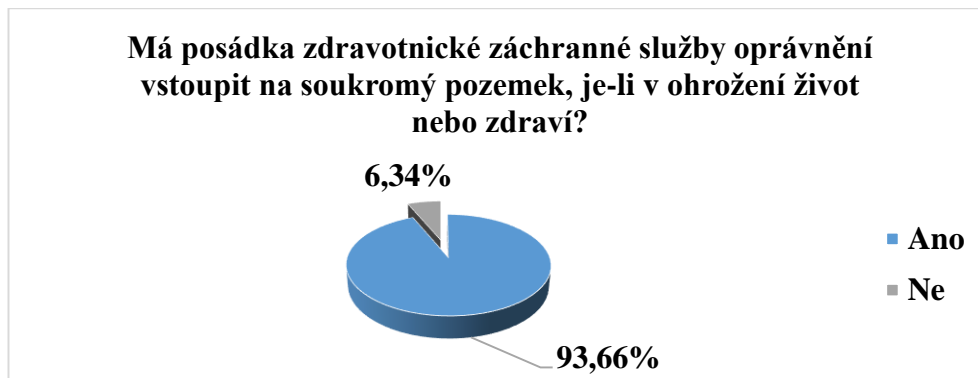
Graf č. 9:⁹³

Otázka č. 8: Má posádka zdravotnické záchranné služby oprávnění vstoupit na soukromý pozemek, je-li v ohrožení život nebo zdraví?

93,66% respondentů si myslí, že posádka ZZS má právo vstoupit na soukromý pozemek, je-li v ohrožení život nebo zdraví a 6,34% dotazovaných respondentů si myslí, že posádka ZZS nemá oprávnění vstoupit na soukromý pozemek, je-li v ohrožení život nebo zdraví.

Graf č. 10:⁹⁴

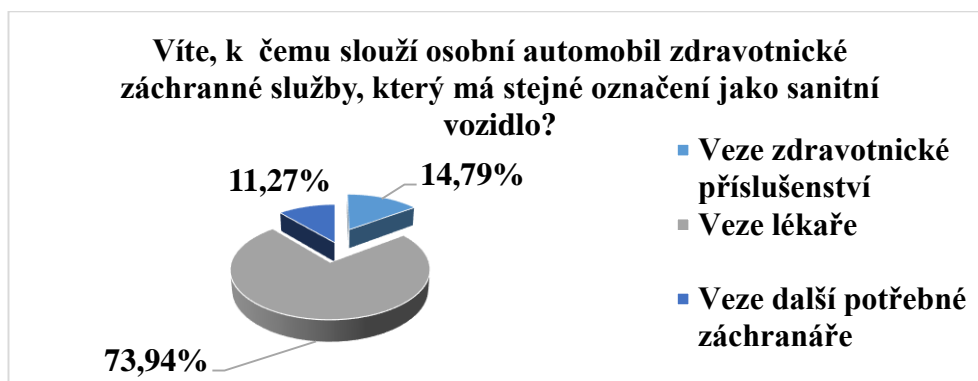
⁹³ Vlastní výpočty.

⁹⁴ Vlastní výpočty.

Otázka č. 9: Víte, k čemu slouží osobní automobil zdravotnické záchranné služby, který má stejné označení jako sanitní vozidlo?

Z dotazovaných respondentů zodpovědělo 14,79% osob, že osobní automobil ZZS slouží k převozu zdravotnického příslušenství, 73,94% respondentů odpovědělo, že osobní automobil ZZS slouží k převozu lékaře a 11,27% dotazovaných si myslí, že osobní automobil ZZS slouží k převozu dalších potřebných záchranářů.

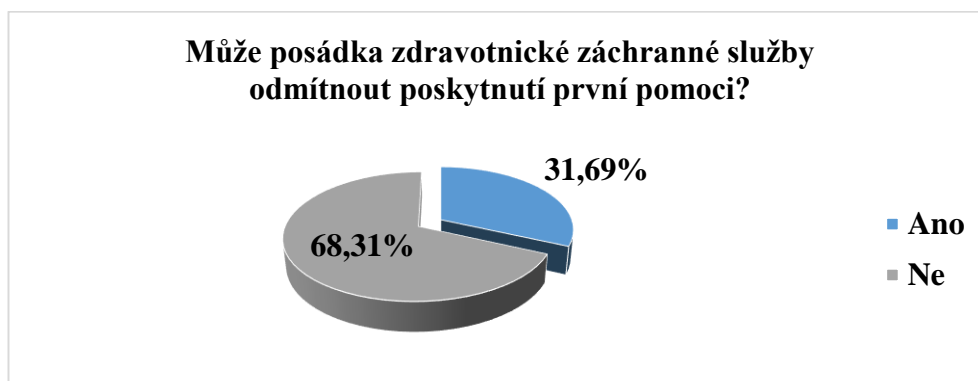
Graf č. 11:⁹⁵

Otázka č. 10: Může posádka zdravotnické záchranné služby odmítnout poskytnutí první pomoci?

31,69% dotazovaných respondentů si myslí, že člen posádky ZZS smí odmítnout poskytnutí první pomoci a 68,31% respondentů má za to, že člen posádky ZZS nesmí odmítnout poskytnutí první pomoci.

Graf č. 12:⁹⁶

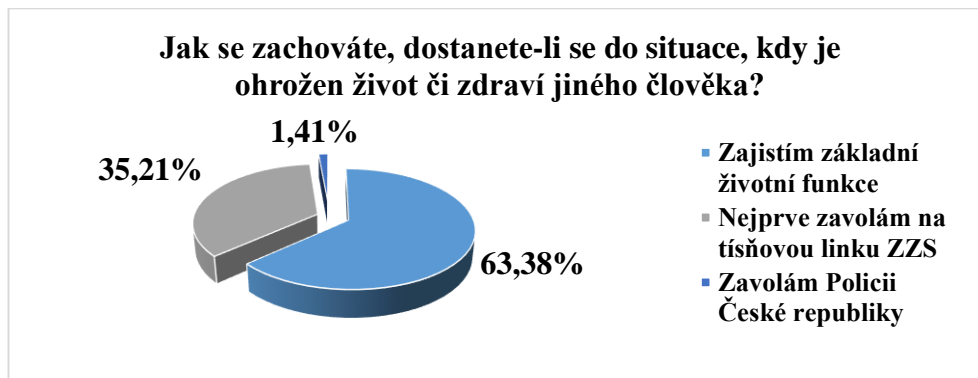
⁹⁵ Vlastní výpočty.

⁹⁶ Vlastní výpočty.

Otázka č. 11: Jak se zachováte, dostanete-li se do situace, kdy je ohrožen život či zdraví jiného člověka?

Z dotazovaných respondentů zodpovědělo 63,38% osob, že v situaci, kdy je ohrožen život či zdraví jiné osoby nejprve zajistí životní funkce, 35,21% respondentů odpovědělo, že nejprve zavolají na tísňovou linku zdravotnické záchranné služby a 1,41% dotazovaných respondentů zodpovědělo, že nejprve zavolají na Policii ČR.

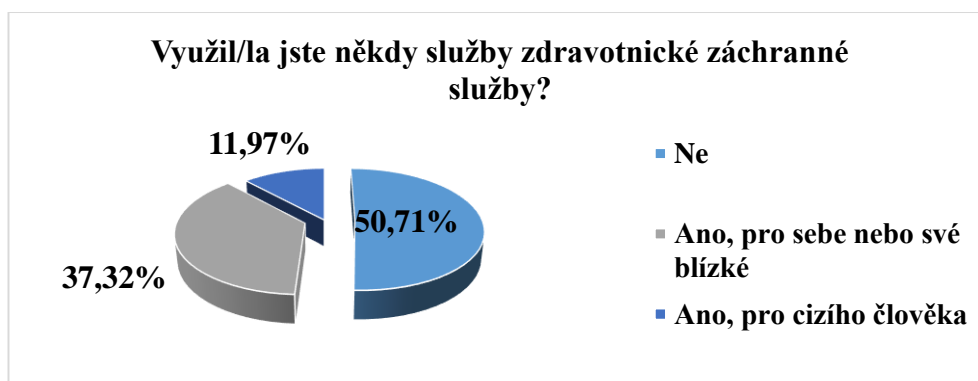
Graf č. 13:⁹⁷

Otázka č. 12: Využil/la jste někdy služby zdravotnické záchranné služby?

Z dotazovaných respondentů zodpovědělo 50,70% osob, že nikdy nevyužili služby ZZS, 37,32% respondentů odpovědělo, že využili služeb ZZS pro sebe nebo své blízké a 11,97% respondentů odpovědělo, že využili služeb ZZS pro cizího člověka.

Graf č. 14:⁹⁸

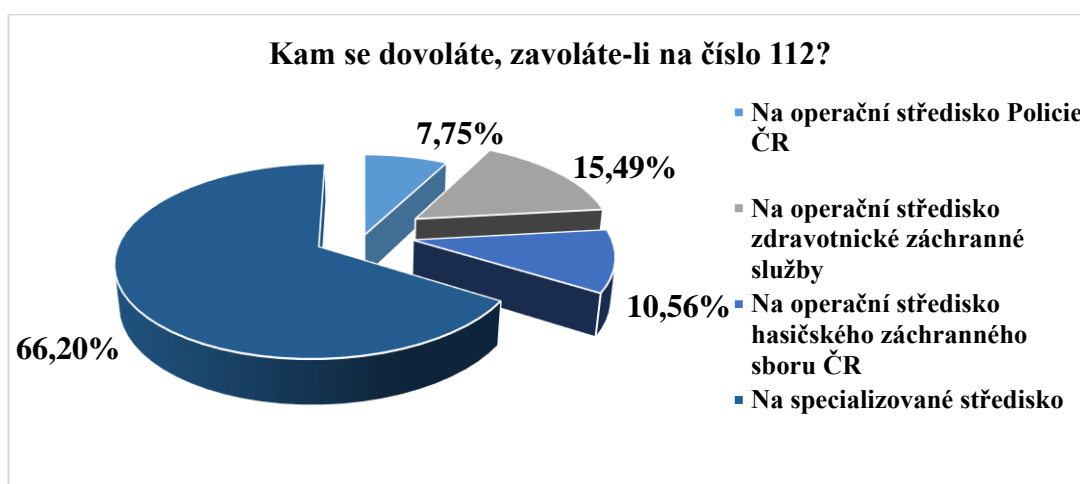
⁹⁷ Vlastní výpočty.

⁹⁸ Vlastní výpočty.

Otázka č. 13: Kam se dovoláte, zavoláte-li na číslo 112?

7,75% respondentů zodpovědělo, že zavolají-li na linku 112, dovolají se na operační středisko Policie ČR, 15,49% respondentů zodpovědělo, že zavolají-li na linku 112, dovolají se na operační středisko ZZS, 10,56% respondentů zodpovědělo, že zavolají-li na linku 112, dovolají se na operační středisko HZSČR a 66,20% respondentů si myslí, že zavolají-li na linku 112, dovolají se na specializované středisko.

Graf č. 15:⁹⁹

Většina dotazovaných respondentů v rámci dotazníkového šetření odpověděla, že zkratka IZS znamená integrovaný záchranný systém. Na otázku, jaké je telefonní číslo na ZZS, odpověděla většina respondentů, že telefonní číslo na ZZS je 155. Většina respondentů si myslí, že zřizovatelem ZZS je příslušný kraj, zároveň si většina respondentů myslí, že zdravotnické operační a informační středisko pracuje v nepřetržitém režimu. Dojezdový čas ZZS byl většinou respondentů odhadován na 20 minut. Větší část dotazovaných respondentů si myslí, že nejmenší možný počet členů výjezdové skupiny jsou 2 členové a zároveň si myslí, že lékař nemusí být členem každé posádky ZZS. Na otázku, zda má posádka ZZS oprávnění vstoupit na soukromý pozemek, má-li důvodné podezření na ohrožení života nebo zdraví odpověděla větší část respondentů, že posádka ZZS má toto oprávnění. Většina respondentů si myslí, že osobní automobil ZZS, který má stejné označení jako sanitní vozidlo převáží lékaře. Většinová část dotazovaných respondentů si myslí, že člen posádky ZZS nesmí odmítnout poskytnutí první pomoci. Většina respondentů se v situaci, kdy je ohrožen život či zdraví jiného člověka, zachová tak, že primárně zajistí základní životní funkce. Větší část dotazovaných respondentů nikdy nevyužila služby ZZS. Většina

⁹⁹ Vlastní výpočty.

dotazovaných respondentů si myslí, že zavolají-li na linku 112, dovolají se na specializované středisko.

Vyhodnocení hypotéz

Cílem výzkumného šetření bylo zjistit povědomí veřejnosti o zdravotnické záchranné službě. V rámci výzkumu byly stanoveny čtyři hypotézy, které jsou dále vyhodnoceny.

Hypotéza č. 1 - Většina dotazovaných se domnívá, že by měli nejdříve zajistit základní životní funkce a následně volat na informační a operační středisko ZZS.

Hypotéza č. 1 se potvrdila, většina dotazovaných respondentů se domnívá, že by měli nejprve zajistit základní životní funkce.

Hypotéza č. 2 - Většina dotazovaných nemá povědomí o tom, kam se dovolají, zavolají-li na linku 112.

Hypotéza č. 2 se potvrdila, většina dotazovaných se domnívá, že zavolají-li na linku 112, dovolají se na specializované středisko.

Hypotéza č. 3 - Většina dotazovaných nikdy nevyužila služby ZZS.

Hypotéza č. 3 se potvrdila, většina dotazovaných nikdy nevyužila tísňové volání na linku ZZS.

Hypotéza č. 4 - Většina dotazovaných se domnívá, že posádka ZZS nesmí odmítnout poskytnutí první pomoc.

Hypotéza č. 4 byla v tomto případě potvrzena, většina dotazovaných se domnívá, že posádka ZZS nesmí odmítnout poskytnutí první pomoci.

Závěr

Bakalářskou práci jsem zpracovala na téma „Úloha zdravotnické záchranné služby v integrovaném záchranném systému“. Obsahem své práce jsem chtěla přiblížit čtenáři náplň a nepostradatelnost zdravotnické záchranné služby. Cílem bakalářské práce bylo popsat činnost zdravotnické záchranné služby v rámci integrovaného záchranného systému, činnost jsem popsala na základě analýzy platné legislativy a odborné literatury. Dalším cílem bakalářské práce bylo zjistit povědomí veřejnosti o zdravotnické záchranné službě, jako prostředek k dosažení tohoto cíle jsem zvolila dotazníkové šetření. V bakalářské práci se podařilo dosáhnout obou dílčích cílů.

V práci jsem podkryla činnost integrovaného záchranného systému, jeho základních složek a legislativy, z které vyplývá. V bakalářské práci jsem uvedla zejména základní vymezení, náplň a organizaci zdravotnické záchranné služby. V teoretické části textu jsem se rovněž okrajově dotkla krizové připravenosti zdravotnictví na mimořádné události, kde jsem zmínila činnosti poskytovatele zdravotnické záchranné služby při řešení hromadného postižení zdraví v přednemocniční fázi včetně plánovací „krizové“ dokumentace, mimo jiné rovněž traumatologický plán zdravotnické záchranné služby.

Výzkumnou část práce jsem obohatila o výsledky dotazníkového šetření, vypovídající o povědomí veřejnosti o zdravotnické záchranné službě. Dotazníky byly distribuovány veřejnosti v tištěné formě, a to v Českých Budějovicích a Pelhřimově. Věk respondentů nebyl omezen, dotazníkového šetření se mohl zúčastnit kdokoliv. Dotazníky byly vyplňovány zcela anonymně, celkem se výzkumného šetření zúčastnilo 142 respondentů, z toho bylo 72 mužů a 70 žen. V rámci výzkumného šetření jsem stanovila čtyři hypotézy, těmito hypotézami jsou: Hypotéza 1 - Většina dotazovaných se domnívá, že by měli nejdříve poskytovat první pomoc a následně volat na informační a operační středisko ZZS, tato hypotéza byla potvrzena. Hypotéza 2 - Většina dotazovaných nemá povědomí o tom, kam se dovolají, zavolají-li na linku 112, tato hypotéza byla potvrzena. Hypotéza 3 - Většina dotazovaných nikdy nevyužila zdravotnickou záchrannou službu, tato hypotéza byla potvrzena. Hypotéza 4 - Většina dotazovaných se domnívá, že posádka zdravotnické záchranné služby nesmí odmítnout poskytnutí první pomoc, tato hypotéza byla potvrzena. Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit povědomí veřejnosti o zdravotnické záchranné službě. S ohledem na tyto výsledky lze říci, že veřejnost má povědomí o zdravotnické záchranné službě, tento cíl byl splněn.

V návaznosti na výsledky dotazníkového šetření si myslím, že povědomí veřejnosti o zdravotnické záchranné službě by mělo být věnováno více pozornosti. Majoritní většina respondentů se například domnívá, že by měli v okamžiku, kdy je ohrožen život či zdraví jiné osoby, v první řadě zajistit základní životní funkce. Následkem tohoto jednání ovšem dochází k oddálení předání informace o vzniklé situaci, počtu zasažených osob a o poloze, kde tato situace nastala, operačnímu středisku zdravotnické záchranné služby. V těchto situacích dochází k nechtěným prodávám příjezdu posádky zdravotnické záchranné služby. Dle mého názoru by bylo potřeba v budoucnu více informovat veřejnost o tom, jaké může mít jejich jednání následky. Informovat je o správném postupu laického poskytování první pomoci a zdůraznit, že je vždy lepší zavolat na operační středisko zdravotnické záchranné služby, kde jim bude řečeno, co přesně mají udělat a jak to mají udělat. Informovanost samotné veřejnosti by mohla přispět k omezení stresového jednání při samotném zásahu a zlepšit racionální chování, čímž by se mohla zlepšit komunikace s dispečery operačního střediska zdravotnické záchranné služby.

Téma bakalářské práce mi imponovalo, především z hlediska jeho důležitosti. Zdravotnická záchranná služba je nedílnou součástí integrovaného záchranného systému a je tedy nepostradatelnou službou veřejnosti. Myslím si, že zpracované téma bakalářské práce by mohlo být, zejména v části věnované zdravotnické záchranné službě, využito jako informační zdroj pro veřejnost, nebo jako doplňující studijní materiál na středních školách.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. ADÁMEK, M. *Jak funguje letecká záchranka: zákulisí, záchranáři, zásahy*. Brno : Computer Press, 2010. 96 s. ISBN 978-80-251-2589-2.
2. BLÁHA, M., PROUZA, D. *Krizové projekty*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2007. 82 s. ISBN 978-80-86708-44-7.
3. FIALA, M., VILÁŠEK, J., VONDRÁŠEK, D. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha : Karolinum, 2014. 190 s. ISBN 978-80-246-2477-8.
4. HLAVÁČKOVÁ, D., ŠTOREK, J., FIŠER, V., NEKLAPILOVÁ, V., VRASPIROVÁ, H. *Krizová připravenost zdravotnictví*. Brno : NCO NZO, 2007. 198 s. ISBN 978-80-7013-452-8.
5. KAVAN, Š. *Ochrana obyvatelstva II*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2015. 129 s. ISBN 978-80-87472-92-7.
6. KROUPA, M., ŘÍHA, M. *Integrovaný záchranný systém*. 2. vydání. Praha : Armex, 2006. 111 s. ISBN 80-86795-35-7.
7. MARTÍNEK, B., TVRDEK, J. *Základy integrovaného záchranného systému*. Praha : Policejní akademie České republiky v Praze, 2010. 169 s. ISBN 978-80-7251-338-3.
8. PROCHÁZKOVÁ, D. *Krizové řízení, havarijní plánování a ochrana obyvatelstva*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2009. 111 s. ISBN 978-80-86708-86-7.
9. REMEŠ, R., TRNOVSKÁ, S. *Praktická příručka přednemocniční urgentní medicíny*. Praha : Grada Publishing, a. s., 2013. 240 s. ISBN 978-80-247-4530-5.
10. SMETANA, M., KRATOCHVÍLOVÁ D. ML, KRATOCHVÍLOVÁ, D. *Havarijní plánování*. Brno : Computer Press, a. s., 2010. 167 s. ISBN 978-80-251-2989-0.
11. ŠTĚTINA, J. a kol. *Zdravotnictví a integrovaný záchranný systém při hromadných neštěstích a katastrofách*. Praha : Grada Publishing, a. s., 2014. 584 s. ISBN 978-80-247-4578-7.

Elektronické zdroje

1. Činnost a oprávnění zdravotnické záchranné služby [online]. 2015 [cit. 2015-11-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.pravnilinka.cz/bezplatna-pravni-poradna-zdarma/cinnost-a-opravneni-zdravotnicke-zachranne-sluzby.html>>.
2. Historie zdravotnické záchranné služby v ČR [online]. 2014 [cit. 2016-3-8]. Dostupné z- WWW: <<http://www.firehistory.hasici-ct.cz/historie-zdravotnicke-zachranne-sluzby-v-cr/>>.
3. Integrovaný záchranný systém [online]. 2009 [cit. 2015-11-03]. Dostupné z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranny-system.aspx>>.
4. Kdo jsme [online]. 2014 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z WWW: <http://www.vzs.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=1&Itemid=8>.
5. Organizační struktura HS ČR [online]. 2013 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.horskasluzba.cz/cz/horska-sluzba/horska-sluzba-cr-o-s/statut-hs-o-s>>.
6. Policie České republiky [online]. 2015 [cit. 2015-11-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>>.
7. Poslání a úkoly [online]. 2013 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.horskasluzba.cz/cz/horska-sluzba/poslani-a-ukoly>>.
8. Preambule [online]. 2012 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z WWW: <<http://www.horskasluzba.cz/cz/horska-sluzba/horska-sluzba-cr-o-p-s/statut-horske-sluzby-cr-o-p-s>>.
9. Vodní záchranná služba ČČK jako aktivní součást IZS [online]. 2016 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z WWW: <http://www.vzs.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=2&Itemid=9>.
10. Záchrana a poskytování neodkladné první pomoci na otevřených vodních plochách a v jejich blízkost. [online]. 2016 [cit. 2016-03-20]. Dostupné z WWW: <http://www.vzs.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=2&Itemid=9>.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In Sbírka zákonů, Česká republika. 2000, částka 73/2000. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>>.
2. ČESKO. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In Sbírka zákonů, Česká republika. 2011, částka 131/2011. Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>>.
3. ČESKO. Vyhláška č. 240/2012 Sb., kterou se provádí zákon o zdravotnické záchranné službě. In Sbírka zákonů, Česká republika. 2012, částka 82/2012. Dostupné z WWW: <<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-240>>.

Seznam zkratek

ARO – Anesteziologické resuscitační oddělení

ČČK – Český červený kříž

HPZ - Hromadné postižení zdraví

HS – Horská služba

HZS ČR - Hasičský záchranná sbor ČR

IZS - Integrovaný záchranný systém

Jednotky PO- jednotky požární ochrany

LSPP – Lékařská služba první pomoci

MU - Mimořádná událost

NNP - Neodkladná nemocniční péče

PNP – Přednemocniční neodkladná péče

RLP – Rychlá lékařská pomoc

RV- Rendez vous (setkávací systém)

RZP – Rychlá zdravotnická pomoc

VZS – Vodní záchranná služba

START- Snadné Třídění a Rychlá Terapie

ZZS - Zdravotnická záchranná služba

ZZ - Zdravotnické zařízení

Seznam grafů

Graf č. 1: Pohlaví	47
Graf č. 2: Věk.....	47
Graf č. 3: Co znamená zkratka IZS?	48
Graf č. 4: Jaké je telefonní číslo na zdravotnickou záchrannou službu?	48
Graf č. 5: Kdo je zřizovatelem zdravotnické záchranné služby?	49
Graf č. 6: Pracuje zdravotnické operační a informační středisko v nepřetržitém režimu?.....	49
Graf č. 7: Jaký je ze zákona dojezdový čas posádky zdravotnické záchranné služby? .	50
Graf č. 8: Jaký je nejmenší možný počet členů výjezdové skupiny?.....	50
Graf č. 9: Je lékař členem každé posádky zdravotnické záchranné služby?	51
Graf č. 10: Má posádka zdravotnické záchranné služby oprávnění vstupovat na soukromý pozemek, je – li v ohrožení život nebo zdraví?.....	51
Graf č. 11: Víte, k čemu slouží osobní automobil zdravotnické záchranné služby, který má stejné označení jako sanitní vozidlo?	52
Graf č. 12: Může člen posádky zdravotnické záchranné služby odmítnout poskytnutí první pomoci?.....	52
Graf č. 13: Jak se zachováte, dostanete – li se do situace, kdy je ohrožen život či zdraví jiného člověka?.....	53
Graf č. 14: Využil/a jste někdy služby zdravotnické záchranné služby?	53
Graf č. 15: Kam se dovoláte, zavoláte – li na číslo 112?	54

Seznam příloh

Příloha č. I – Vzor dotazníku

Přílohy

Příloha č. I

Vzor dotazníku

Vážený respondent, tento dotazník je zaměřen na zjištění povědomí veřejnosti o zdravotnické záchranné službě. Celý průzkum je naprosto anonymní a získaná data budou použita pouze za účelem výzkumu. Děkuji Vám za ochotu a vyplnění všech otázek.

Šárka Bednářová

Pohlaví:

Věk:

Zaměstnání:

Dosažené vzdělání: a) ZŠ b) Vyučen/a c) SŠ d) VŠ

1) Co znamená zkratka IZS?

- a) Informační zdravotnický systém
- b) Internacionální zdravotní středisko
- c) Integrovaný záchranný systém

2) Jaké je telefonní číslo na zdravotnickou záchrannou službu?

- a) 155
- b) 158
- c) 150

3) Kdo je zřizovatelem zdravotnické záchranné služby?

- a) Stát
- b) Příslušný kraj
- c) Soukromá firma

4) Pracuje zdravotnické operační středisko v nepřetržitém režimu?

- a) Ano
- b) Ne

5) Jaký je ze zákona dojezdový čas posádky zdravotnické záchranné služby?

- a) 15 minut

- b) 20 minut
- c) 25 minut

6) Jaký je nejmenší možný počet členů výjezdové skupiny?

- a) 1
- b) 2
- c) 3

7) Je lékař členem každé posádky zdravotnické záchranné služby?

- a) Ano
- b) Ne

8) Má posádka zdravotnické záchranné služby oprávnění vstupovat na soukromý pozemek, je-li v ohrožení život nebo zdraví?

- a) Ano
- b) Ne

9) Víte, k čemu slouží osobní automobil zdravotnické záchranné služby, které má stejné označení jako sanitní vozidlo?

- a) Veze zdravotnické příslušenství
- b) Veze lékaře
- c) Veze další potřebné záchranáře

10) Může člen posádky zdravotnické záchranné služby odmítnout poskytnutí první pomoci?

- a) Ano
- b) Ne

11) Jak se zachováte, dostanete-li se do situace, kdy je ohroženo život či zdraví jiného člověka?

- a) Zajistím základní životní funkce
- b) Nejprve zavolám na tísňovou linku zdravotnické záchranné služby
- c) Zavolám Policii České republiky

12) Využil/a jste někdy služby zdravotnické záchranné služby?

- a) ne
- b) ano, pro sebe nebo své blízké
- c) ano, pro cizího člověka

13) Kam se dovoláte, zavoláte-li na číslo 112?

- a) Na operační středisko Policie ČR
- b) Na operační středisko zdravotnické záchranné služby
- c) Na operační středisko Hasičského záchranného sboru ČR
- d) Na specializované středisko